

RAPORT 2015

JAK W POLSCE PROWADZI SIĘ WŁASNY BIZNES?

Nastroje gospodarcze wśród mikro- i małych firm w I połowie 2015 r.
oraz prognozy na II połowę 2015 r.

EDYCJA V

Spis treści

Wstęp

Wprowadzenie

Rozdział I Przewidywania vs. realia

Rozdział II Małe firmy w I połowie 2015 r.

Rozdział III Prognozy na II połowę 2015 r.

Rozdział IV Małe firmy a miejsca pracy

Rozdział V Rozwój małych firm

Rozdział VI Małe firmy o wprowadzeniu euro

Rozdział VII Małe firmy a rząd

Rozdział VIII Kobiety vs. męski punkt widzenia

Metodologia i metryczka

3

4

6

12

20

26

32

38

44

48

56

Odkrywamy prawdę

- Dlaczego nastroje przedsiębiorców znów odwróciły się na pesymistyczne?
- Która branża najbardziej odczuwa skutki walki o klienta niską ceną?
- Kto jest większym optymistą a kto pesymistą – kobiety czy mężczyźni?
- Jak jest podejście sektora MMŚP w sprawie wejścia Polski do strefy euro?
- Czy przedsiębiorcy mają zaufanie do nowo wybranego prezydenta?
- Czy w opinii sektora MMŚP zmiana partii rządzącej przyniesie oczekiwany przełom?

Opracowanie:

Izabela Bednarczyk, Monika Czerwińska, Sylwia Trzeciak
Instytut Badań i Analiz, Grupa OSB

Redakcja naukowa:

dr Dariusz Śledź,
Instytut Badań i Analiz, Grupa OSB

Wstęp

Po raz piąty przedstawiamy Państwu wyniki z badania nastrojów gospodarczych wśród mikro- i małych firm w Polsce. Raport zawiera analizę sytuacji w I połowie 2015 r. wraz z prognozami na II połowę 2015 r. Badanie przeprowadzono w czerwcu 2015 r. na 1400 mikroprzedsiębiorcach.

Celem cyklicznie przeprowadzanego badania jest przedstawienie sytuacji firm z najliczniejszego sektora polskiej gospodarki wraz z analizą czynników, które na nią wpłynęły.

Ankietowani przedsiębiorcy oceniają zmiany, jakie nastąpiły w głównych obszarach ich działalności m.in. poziom cen, poziom sprzedaży, poziom zatrudnienia, odczuwana pozycja na rynku oraz prognozując przyszłe spadki lub wzrosty.

Wyniki badań wykazują, jak trudno jest prowadzić własną firmę w ciągle zmieniającym się i niezwykle konkurencyjnym środowisku.

W minionym półroczu walka cenowa o klienta oraz coraz wyższe koszty prowadzenia działalności dawały się szczególnie we znaki w prowadzeniu własnej firmy. Niezadowolający poziom sprzedaży i coraz bardziej pogłębiająca się zła sytuacja finansowa przyniosły ponowny odwrót z tendencji wzrostowej na spadkową w ogólnych nastrojach gospodarczych.

Ankietowani bardzo sceptycznie podchodzą też do nowego prezydenta oraz ewentualnej zmiany partii rządzącej w jesiennych wyborach parlamentarnych. Nie wierzą w powstanie lepszych warunków dla biznesu i poprawę funkcjonowania polskiej gospodarki. W ich postawach widoczna jest także niechęć wobec polityki pieniężnej Unii Europejskiej i włączeniu Polski do strefy Euro.

Zachęcamy do lektury raportu, aby poznać nastroje, jakie panują w sektorze, który uważany jest za „siłę napędową” polskiej gospodarki.

Organizatorzy badania:

Firmy.net

Firmy.net

Portal biznesowy umożliwiający kompleksową promocję firm w internecie
Właścicielem portalu jest NNV AG
www.firmy.net

Instytut Badań i Analiz

GRUPA Olsztyńska Szkoła Biznesu
ul. Warszawska 105/4H
10-701 Olsztyn
www.badania-rynku.pl

Redakcja:

Alicja Zbytniewska,
Firmy.net

Opracowanie graficzne:

Łukasz Pierńkowski,
Firmy.net

Analiza sytuacji MMŚP w I połowie 2015 r. z ekonomicznego punktu widzenia

Dariusz Śledź,

Instytut Badań i Analiz, Grupa Olsztyńska Szkoła Biznesu
www.badania-ryнку.pl

Spadki przekroczyły prognozy

Pierwsza połowa 2015 r. okazała się dla przedsiębiorców trudniejsza, niż wskazywały na to przewidywania z drugiej połowy 2014 r. Przedsiębiorstwa odnotowały pogorszenie ogólnej sytuacji w skali większej niż oczekiwano. Słusznie prognozowano, że będą zmuszeni do obniżenia poziomu cen oferowanych produktów i usług. W przypadku poziomu sprzedaży na

rynku krajowym, przedsiębiorcy nie byli przygotowani na tak duże obniżenie poziomu sprzedaży.

Odniesienie niskich wskaźników w I połowie 2015 wpłynęło na gwałtowny spadek zadowolenia w sektorze MMŚP

Budownictwo nadal w dołku

W zdecydowanie najtrudniejszej sytuacji znalazły się firmy budowlane, które w największym stopniu odczuły skutki kryzysu gospodarczego oraz niekorzystnych dla nich rozwiązań prawnych, forsowanych przez rząd. Szczególnie trudna

sytuacja w sektorze budownictwa związana była z najwyższym spadkiem poziomu cen, sprzedaży na rynku krajowym oraz ograniczeniem sprzedaży zagranicznej, a w efekcie największym pogorszeniem sytuacji finansowej. Branża

budowlana już od kilku lat znajduje się w kryzysie, który doprowadził do stosowania na dużą skalę „dumpingu cenowego” jako strategii przetrwania.

Stała poprawa pozycji konkurencyjnej

Elementami sprzyjającymi budowaniu przewagi konkurencyjnej w minionym półroczu były przede wszystkim odczuwalne przez część przedsiębiorców ożywienie rynku, wzrost popytu i rozpoznawalności marki. W nadchodzącym półroczu przedsiębiorstwa oczekują wzrostu

We wszystkich sektorach wystąpiło duże zróżnicowanie ogólnej tendencji charakterystycznej w gospodarce narodowej. W trudnej sytuacji znalazły się również firmy z sektora przemysłu i handlu

swoich pozycji w stosunku do konkurencji, jednak w rywalizacji rynkowej większą uwagę planują skupić na rozszerzeniu i udoskonaleniu swojej oferty produktów czy usług.

Obawa przed wejściem do strefy euro

Przedsiębiorcy nie upatrują źródeł rozwoju sektora MMŚP w wejściu Polski do strefy euro. Większość badanych nie była przychylna wprowadzeniu euro w Polsce. Przedsiębiorcy sektora MMŚP podchodzą ostrożnie i z nieufnością do szans mających wynikać z wprowadzenia euro, a ich obawy dotyczą przede

wszystkim wzrostu cen i spadku krajowego popytu. Mężczyźni są jednak nieco bardziej przychylni zastąpieniu polskiego złotego przez euro niż kobiety, które dostrzegają więcej zagrożeń z tym związanych.

Poziom zaufania do rządu nie poprawia się z upływem czasu, ani z prognozami, co do zmiany partii rządzącej.

Sceptyczne podejście do zmian w rządzie

Blisko połowa przedsiębiorstw nie ma zaufania do nowo wybranej głowy państwa. Równie sceptycznie przedsiębiorcy podchodzą do ewentualnej zmiany partii rządzącej w jesiennych wyborach parlamentarnych. Przedsiębiorcy nie wierzą w stworzenie dogodnych warunków

do prowadzenia działalności przez inną partię rządzącą, krytycznie oceniają także obecny rząd. Mężczyźni są nieco bardziej radykalni w swoich poglądach niż kobiety, zwłaszcza jeśli chodzi o ocenę ewentualnej zmiany partii rządzącej i krytykę dotychczasowego rządu.

n1

PRZEWIDYWANIA VS. REALIA

Ocena zmiany sytuacji okiem przedsiębiorców

Powrót do tendencji spadkowej mimo oczekiwanych wzrostów

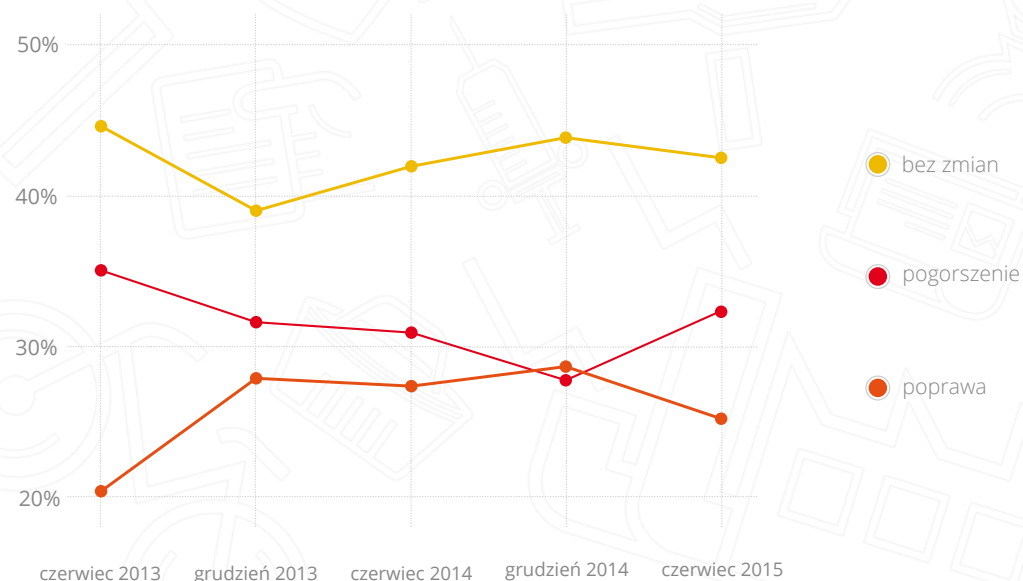
Badanie z grudnia 2014 r. pokazało, że II półrocze 2014 r. po raz pierwszy od dłuższego czasu przyniosło odwrócenie tendencji spadkowej na wzrostową, czyli więcej przedsiębiorców zaczęło odczuwać poprawę nastrojów w stosunku do tych, którzy byli niezadowoleni z kondycji swoich firm.

Takie też były oczekiwania odnośnie I półrocza 2015 r. Ponad pół roku temu blisko połowa przedsiębiorców oczekiwała, że sytuacja ogólna ich firmy w I połowie 2015 r. pozostanie bez zmian. Wśród pozostałej grupy przedstawiciele przedsiębiorstw, nieznacznie przeważały opinie, że ogólna sytuacja ulegnie poprawie nad głosami, że kondycja przedsiębiorstwa się pogorszy.

Okres minionego pół roku działalności w gospodarce nie potwierdził jednak przewidywanej przez przedsiębiorców zmiany i ponownie **nastąpiło odwrócenie tendencji z wzrostowej na spadkową**. Pomimo że sytuacja ogólna ponad 42% firm pozostała bez zmian (wobec 44,8%, które prognozowały taki stan rzeczy), to wśród pozostałych firm **częściej nastąpiło pogorszenie sytuacji niż jej poprawa**. Ponadto, znacznie więcej firm, niż przewidywano, doświadczyło recesji i znacznie mniej firm, niż oczekiwano, odnotowało pozytywne zmiany.

Zwiększenie konkurencji na rynku, spadek popytu oraz zaniżanie cen towarów i usług miały wpływ na to, że oczekiwana poprawa sytuacji ogólnej firm nie nastąpiła.

Rys. Zmiana ogólnej sytuacji firm w ciągu półrocznych okresów od czerwca 2013 r. do czerwca 2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Tendencja spadkowa cen wystąpiła u większej liczby firm, niż prognozowano

Ponad połowa przedsiębiorców najczęściej oczekiwała, że w I półroczu 2015 r. utrzyma poziom cen, i jak wskazują wyniki badania, udało się to osiągnąć. Wśród pozostałych przedsiębiorców przeważały opinie, że w tym czasie poziom cen w przedsiębiorstwie spadnie.

W walce o klienta wciąż znaczącą rolę odgrywa konkurowanie ceną.

Należy zauważyć, że w minionym półroczu **spadek cen wystąpił wśród znacznie wyższego odsetka** przedsiębiorstw, niż wynikało to z oczekiwań, zaś wzrost cen produktów i usług odnotowało mniej firm, niż przewidywano.

Niski poziom sprzedaży w kraju wciąż się utrzymuje

I półrocze 2015 r. przyniosło spadek poziomu sprzedaży na rynku krajowym u znacznie większej liczby przedsiębiorstw, niż przewidywano. Choć w grudniu 2014 r. przedsiębiorcy najczęściej spodziewali się braku zmian w obrębie poziomu sprzedaży na rynku krajowym w nadchodzących 6 miesiącach (niespełna 25% firm oczekiwało jej spadku i tylko nieznacznie mniej jej wzrostu), to

realia okazały się bardziej surowe. Znacznie więcej firm, niż przewidywano, odnotowało obniżenie popytu na produkty i usługi, przy jednoczesnym utrzymaniu odsetka przedsiębiorstw, w przypadku których sprzedaż wzrosła.

Niski poziom popytu powoduje tak samo trudne warunki funkcjonowania firm jak i w poprzednich półroczach.

Wciąż silny potencjał eksportowy, choć bez oczekiwanych wzrostów

W I półroczu 2015 r. poziom sprzedaży na rynkach zagranicznych wykazał tendencję wzrostu i był jednym z nielicznych wskaźników, których wzrosty przeważały nad spadkami.

W I półroczu 2015 r. zdecydowana większość przedsiębiorców oczekiwała, że nie odnotuje zmiany popytu

Tendencja wzrostowa poziomu sprzedaży za granicą potwierdza silny potencjał eksportowy polskich firm.

na produkty i usługi oferowane na rynkach zagranicznych. Optymistycznej przyszłości oczekiwało blisko 30% przedsiębiorców, wobec 13% firm, które bardziej niż wzrostu popytu na rynkach międzynarodowych spodziewały się

jego osłabienia. Jednak aż tak optymistycznie nie było – więcej firm odnotowało spadek poziomu sprzedaży na rynkach międzynarodowych, a ponadto mniej mogło pochwalić się jej wzrostem, niż to prognozowano.

Większy odsetek firm na minusie, niż prognozowano

Nie potwierdziły się również przewidywania dotyczące zmiany sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Na I półrocze 2015 r. blisko 40% firm spodziewało się zachowania stabilności finansowej, a częściej niż poprawy kondycji finansowej oczekiwano jej pogorszenia.

spadkowe w zakresie osiągniętych wyników finansowych, a co więcej, mniejszej liczbie firm, niż to przewidywano, udało się poprawić wyniki finansowe.

Zdecydowanie więcej firm, niż się tego spodziewano, zanotowało pogorszenie wyników finansowych, co bez wątpienia miało związek ze spadkiem cen oraz wolumenu sprzedaży oferowanych towarów i usług.

Jednak w I połowie 2015 r. finansowe rezultaty osiągnięte przez przedsiębiorstwa okazały się jeszcze bardziej niekorzystne. O ponad 10% firm więcej niż zakładano odnotowało tendencje

Stabilna pozycja na rynku zachowana tak jak oczekiwano

Mimo niekorzystnej sytuacji gospodarczej, w której funkcjonują przedsiębiorstwa, daje się odczuć pozytywne nastawienie właścicieli firm w kontekście zajmowanej pozycji na rynku.

W I połowie 2015 r. blisko trzykrotnie więcej przedsiębiorstw oczekiwało zmian o charakterze wzrostu niż spadku, a prawie połowa była zdania, że nadchodzące półrocze nie przyniesie zmian jej pozycji konkurencyjnej na rynku. Ostatecznie, w I połowie 2015 r. stabilne na rynku pozostało 60% przedsiębiorstw. W przypadku pozostałych firm, częściej niż spadki odnotowywano podniesienie konkurencyjności, jednak nie działo się to tak często, jak wynikało z przewidywań przedsiębiorców.

Przewidywania właścicieli firm w zakresie zajmowanej pozycji konkurencyjnej zasadniczo się potwierdziły i, zgodnie z prognozami, u co czwartego przedsiębiorcy zanotowano umocnienie pozycji.

Redukcje zatrudnienia występowały częściej, niż zakładano

Realizowana w I połowie 2015 r. polityka zatrudnienia wskazuje zasadniczo na istnienie równowagi pomiędzy liczbą przedsiębiorstw, w których zatrudnienie wzrosło oraz tych, w przypadku których odnotowano spadek liczby pracowników.

Należy jednak nadmienić, że wartości te nie znalazły pokrycia w przewidywaniach właścicieli firm, którzy to dwukrotnie rzadziej planowali redukcje etatów, niż miało to miejsce faktycznie

W I połowie 2015 r. nastąpił nieznacznie wyższy wzrost poziomu zatrudnienia, niż oczekiwano, jednak towarzyszył mu dwukrotnie większy, niż przewidywano, spadek. Doprowadziło to do stanu równowagi między liczbą firm, redukujących etaty a tych, w których nastąpiły przyjęcia.

w I połowie 2015 r. (5,9% właścicieli firm planowało zwolnienia, natomiast w rzeczywistości 11,1% musiało dokonać redukcji etatów). Pejoratywny wpływ na osiągnięty rezultat miały bez wątpienia spadek cen produktów i usług oferowanych na rynku krajowym oraz pogorszenie sytuacji finansowej u większej liczby przedsiębiorstw, niż się tego spodziewano. W przypadku ponad 70% nie odnotowano zmian zatrudnienia.

I półrocze 2015 r. znacznie gorsze niż II połowa 2014 r. z powodu wciąż rosnącej grupy przedsiębiorców odnotowujących spadki cen, obniżenie wyniku finansowego i poziomu sprzedaży.

MAŁE FIRMY W I POŁOWIE 2015 R.

Analiza bieżącej sytuacji mikro-
i małych firm według branż

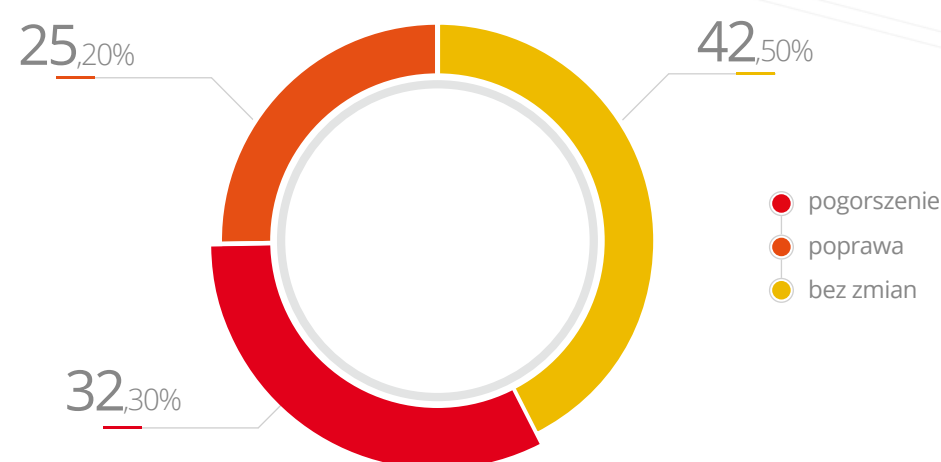
Powrót do przewagi nastrojów pesymistycznych w porównaniu do II półrocza 2015 r.

Ogólna sytuacja firm w okresie minionego półrocza charakteryzowała się raczej stabilnością, czego dowodem jest fakt, że ponad 42% przedsiębiorstw nie odczuło żadnej zmiany. W przypadku pozostałej grupy przedsiębiorstw **częściej odnotowano pogorszenie sytuacji niż jej poprawę**. Tą negatywną zmianą dotknięty został co trzeci przedsiębiorca

(32,3%), podczas gdy co czwarty zauważył poprawę swojej sytuacji (25,2%).

Niskie wskaźniki doprowadziły do stanu, w którym tak jak w przeciągu ostatnich półroczy, **grupa pesymistycznie oceniających sytuację swoich firm ponownie przeważa liczebnie** nad optymistami.

Rys. Sytuacja ogólna firm I połowie 2015 r.

Występująca w I połowie 2015 r. tendencja zachowania stabilności sytuacji ogólnej firm była charakterystyczna dla 4 sektorów: **budownictwa, handlu, rolnictwa i usług**, w których prawie połowa właścicieli nie odczuła zmian w ostatnim półroczu. Wśród pozostałych większy odsetek firm dostrzegł pogorszenie sytuacji niż poprawę, z mniejszą lub

większą dysproporcją w zależności od sektora. W największej mierze przewagę spadków nad wzrostami odnotowano w sektorach **budownictwa i handlu**. W sektorze **przemysłu**, w jako jedynym, negatywne tendencje zdecydowanie przejęły rolę dominującą.

Czynniki, które wpłynęły na poprawę sytuacji w firmach w I połowie 2015 r.

Poprawa sytuacji ogólnej związana była przede wszystkim ze wzrostem popytu i odczuwalnym przez prawie 1/3 przedsiębiorców ożywieniem rynku, a także wzrostem rozpoznawalności marki co piątej firmy. Duży wpływ na poprawę nastrojów miały również inwestycje w rozwój lub w reklamę. Relatywnie nieduży wpływ na wzrost miały zmiany organizacyjne w firmach czy poprawa jakości.

Czynniki, które wpłynęły na pogorszenie sytuacji w firmach w I połowie 2015 r.

Przyczyną pogorszenia się nastrojów jest zbyt duża konkurencja cenowa wśród przedsiębiorstw sektora MMŚP, ale też wzrost kosztów prowadzenia firmy i ogólne spowolnienie rynku. Relatywnie mniejszy wpływ na osłabienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw miały decyzje rządu niecieszące się popularnością mikro- i małych firm, i idące za tym zmiany w przepisach oraz utrata klientów czy zatory płatnicze.

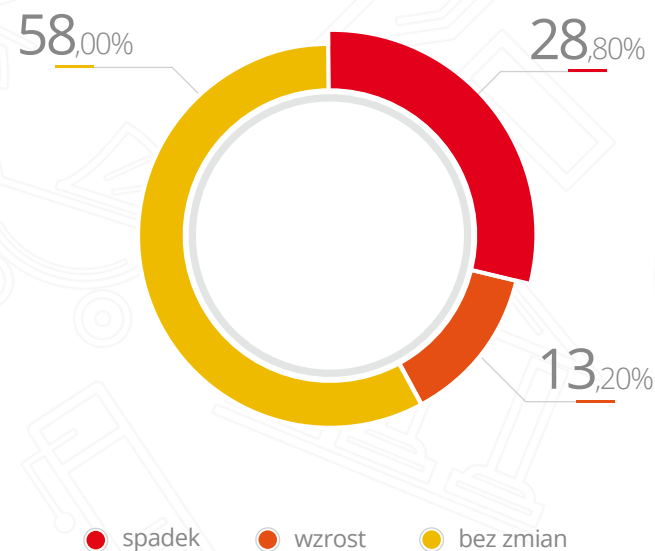

Zacięta walka o klienta niską ceną wciąż odczuwalna

W okresie minionego półrocza dominowała tendencja stabilności poziomu cen produktów i świadczonych przez przedsiębiorstwa usług. Blisko 60% przedsiębiorców utrzymało stały poziom cen, jednak wśród pozostałych znacznie **częściej podejmowane były decyzje o ich obniżeniu** niż zwiększeniu.

Występująca w I połowie 2015 r. tendencja stabilności cen produktów i usług oferowanych przez przedsiębiorstwa charakteryzowała przedsiębiorstwa działające we wszystkich sektorach gospodarki. Jednak zauważalny był także trend spadku oferowanych cen. Oznacza to, że poziom cen w gospodarce narodowej częściej spadał, niż wzrastał.

Rys. Poziom cen oferowanych towarów i usług w I połowie 2015 r.

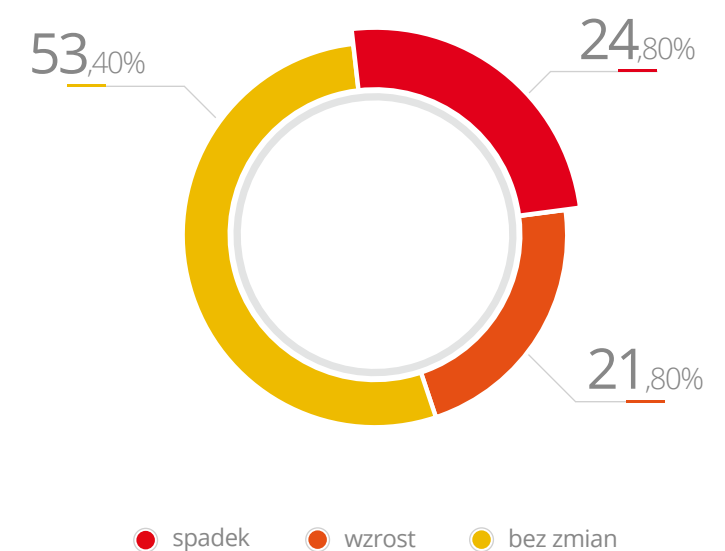
Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Stabilny poziom sprzedaży za granicą z wyjątkiem budownictwa

Wśród firm, które wzięły udział w badaniu 23,6% z nich konkurowało na rynkach międzynarodowych w I półroczu 2015 r. Ponad połowa przedsiębiorstw utrzymała stały poziom sprzedaży (53,4%). W grupie pozostałych przedsiębiorstw nieco częściej odnotowano spadek (24,8%) niż wzrost poziomu sprzedaży (21,8%) na rynkach międzynarodowych. Jest to tendencja odwrotna do tej, która występowała jeszcze w II półroczu 2014 r.

Tendencja spadku wystąpiła przede wszystkim w sektorze budownictwa. W rolnictwie i handlu zanotowano wzrost sprzedaży. W usługach i przemyśle zaobserwowano równowagę.

Rys. Poziom sprzedaży na rynkach zagranicznych w I połowie 2015 r.

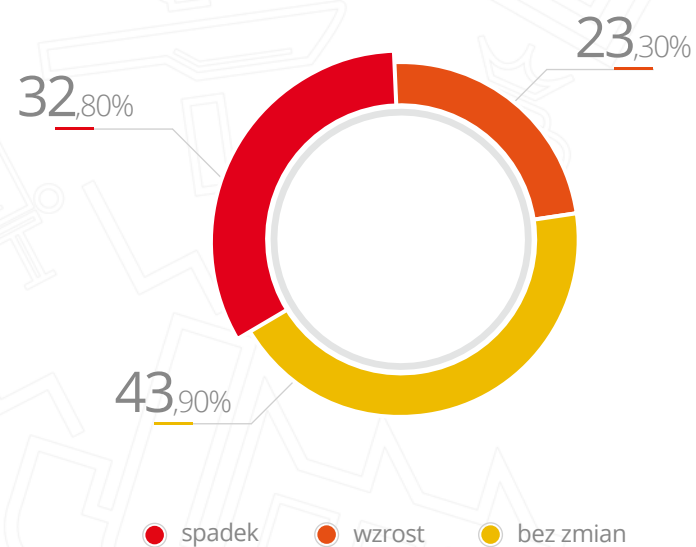

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Pogłębiająca się tendencja spadku poziomu sprzedaży w kraju

Tendencji utrzymywania poziomu cen w przedsiębiorstwach w I połowie 2015 r. towarzyszyła **pogłębiająca się tendencja spadku poziomu popytu na rynku krajowym** (30% w II połowie 2014 r. i 32,8% w I połowie 2015 r.). Strategia cenowa nie sprawdziła się zatem jako instrument osiągnięcia oczekiwanego przez przedsiębiorców wyraźnego wzrostu poziomu popytu. Pomimo że najliczniejsza grupa przedsiębiorstw utrzymała poziom popytu na rynku krajowym (43,9%), wśród pozostałych odnotowany został znacznie częściej jego spadek (32,8%) niż wzrost (23,3%).

Rys. Poziom sprzedaży na rynku krajowym w I połowie 2015 r.

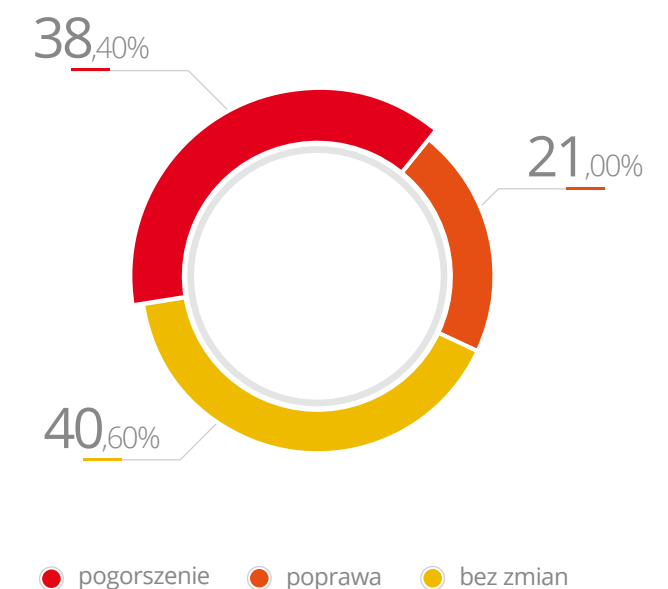

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Coraz większa grupa firm odnotowuje gorszą sytuację finansową

W minionym półroczu sytuacja finansowa przedsiębiorstw pogorszyła się. Choć w ogólnej liczbie przedsiębiorców dominują te nieodnotowujące zmian w swojej sytuacji finansowej (40,6%), to w stosunku do danych z II półrocza 2014 r. widoczny jest coraz większy odsetek firm, u których nastąpiło pogorszenie sytuacji finansowej (34% w II połowie 2014 r. i 38,4% w I połowie 2015 r.).

Rys. Sytuacji finansowa w I połowie 2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

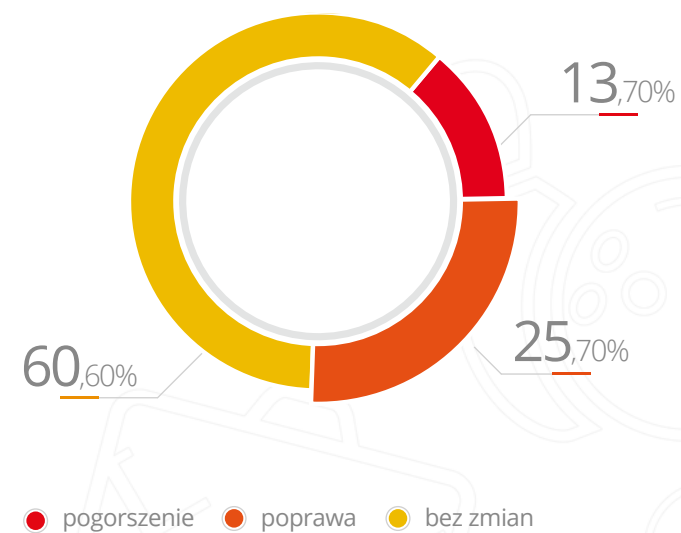
Pozycja na rynku zachowana mimo wielu przeciwności

W minionym półroczu blisko 2/3 przedsiębiorstw utrzymało swoją pozycję wśród konkurencji.

W grupie pozostałych firm **częściej ich konkurencyjna pozycja poprawiła się** (25,7%), niż pogorszyła (13,7%).

Tendencja poprawy pozycji na rynku wystąpiła we wszystkich sektorach, jednak najwyższy poziom osiągnęły sektory przemysłu, usług i budownictwa.

Rys. Deklaracje przedsiębiorców na temat zmiany pozycji na rynku w I połowie 2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

I półrocze 2015 r. charakteryzowało się spadkiem poziomu sprzedaży, poziomu cen oraz pogorszeniem sytuacji finansowej.

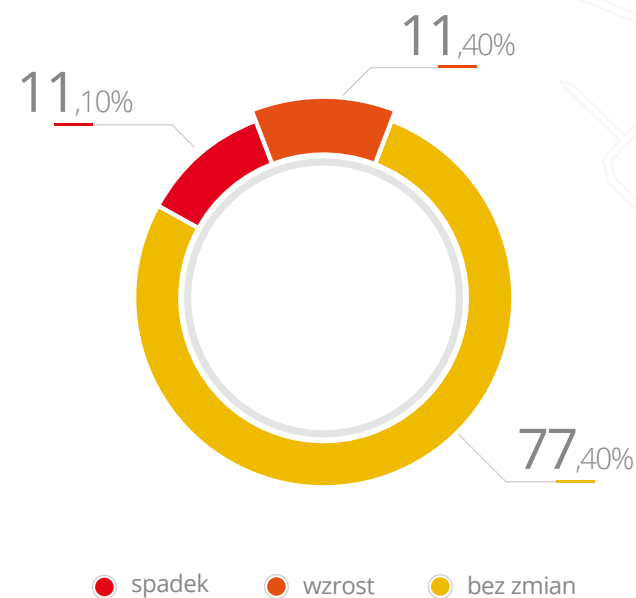
Mimo to firmy deklarowały wzmocnienie pozycji konkurencyjnej oraz niewielki wzrost poziomu zatrudnienia.

Poziom zatrudnienia zachowany

Przedsiębiorstwa w I połowie 2015 r. utrzymały stały poziom zatrudnienia (77,4%). W grupie pozostałych firm, częściej rosła liczba pracowników (11,4%), niż następował jej spadek (11,1%). Różnica między odsetkiem tych przedsiębiorstw była jednak śladowa.

Niewielki wzrost odsetka firm podnoszących zatrudnienie wystąpił w sektorach przemysłu i usług. Tendencja spadku poziomu zatrudnienia wystąpiła w sektorach budownictwa i handlu.

Rys. Poziom zatrudnienia w firmach w I połowie 2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

MAŁE FIRMY W II POŁOWIE 2015 R.

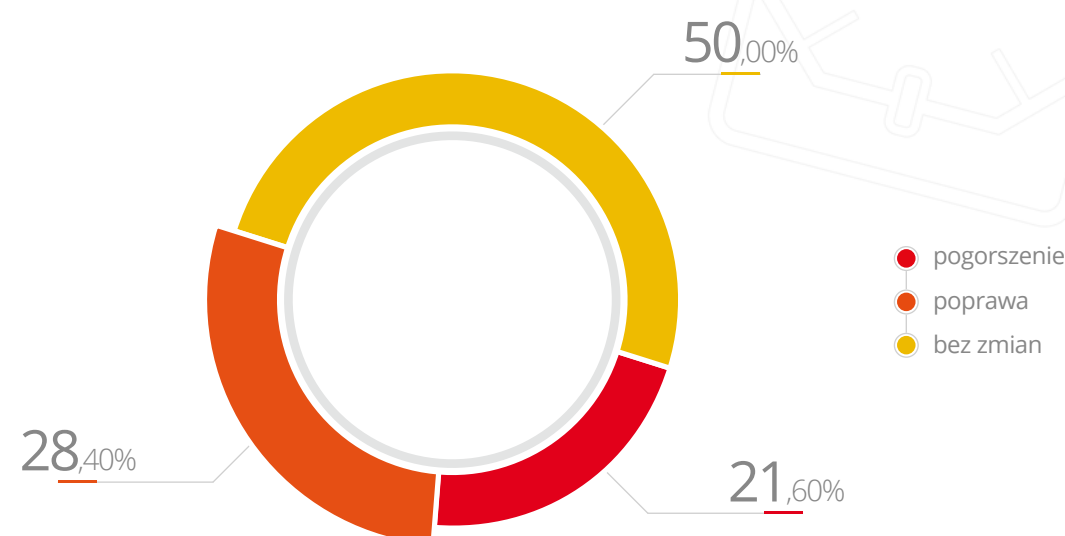
Prognozy na II połowę 2015 r. według branż w sektorze mikro- i małych firm

Wciąż z nadzieją na poprawę sytuacji

W I półroczu 2015 r. ogólną sytuację firm charakteryzowała stabilność. Połowa przedsiębiorców przewiduje, że sytuacja ogólna ich firm w II połowie 2015 r. pozostanie bez zmian

(50%), a wśród pozostałych przedsiębiorców **częściej oczekiwana jest jej poprawa** (28,4%) niż pogorszenie (21,6%).

Rys. Prognozowana zmiana sytuacji ogólna firm w II połowie 2015 r.

Tendencja optymistycznych przewidywań poprawy ogólnej sytuacji przedsiębiorstw w II połowie 2015 r. charakteryzowała sektory: **przemysłu, handlu, usług i budownictwa**.

W przypadku sektora **rolnictwa** (w tym leśnictwa, łowiectwa i rybactwa) opinie przedsiębiorców nie wskazują na jakiegokolwiek

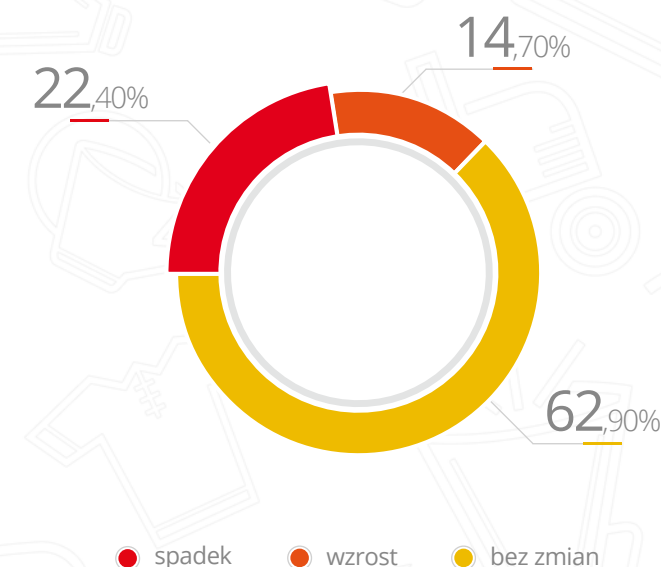
zmiany sytuacji ogólnej firm. Większość opinii dotyczy spodziewanej stabilności, jednak przedsiębiorcy w ogóle nie przewidują poprawy sytuacji ogólnej firm.

Coraz mniej firm ma zamiar konkurować niską ceną

Poprawie ogólnej sytuacji firm nie będzie towarzyszyć wzrost cen produktów i usług oferowanych na rynku. Blisko 2/3 przedsiębiorców oczekuje (62,9%), że w nadchodzącym półroczu utrzyma taki sam poziom cen. W grupie pozostałych przedsiębiorców, częściej przewiduje się jednak ich obniżenie (22,4%) niż wzrost (14,7%).

W porównaniu z okresem minionego półrocza przewidywana tendencja spadku poziomu cen będzie niższa, co oznacza, że niższy odsetek firm planuje konkurować na rynku niską ceną niż w okresie minionych 6 miesięcy.

Rys. Prognozowana zmiana poziomu cen w II połowie 2015 r.

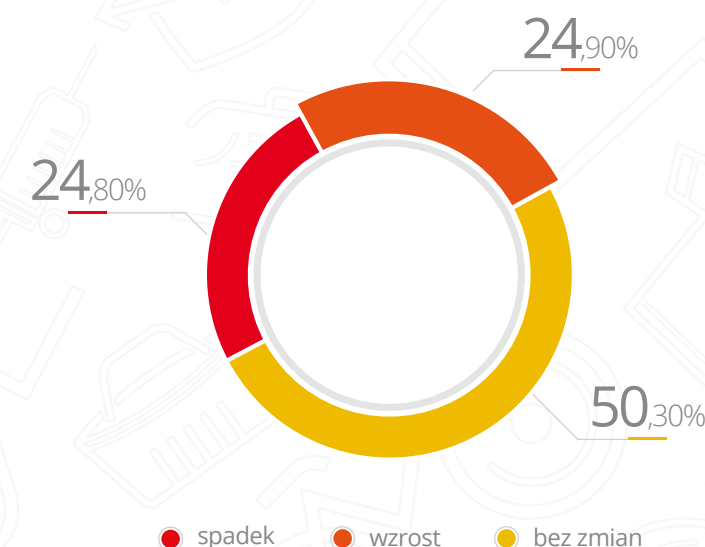

Poziom sprzedaży w kraju bez optymistycznych prognoz

W okresie nadchodzącego półrocza oczekiwać należy, że tendencji spadku poziomu cen w przedsiębiorstwach towarzyszyć będzie tendencja śladowego wzrostu poziomu sprzedaży produktów i usług na rynku krajowym.

Z uwagi na tę niewielką różnicę między odsetkiem firm, które przewidują spadek sprzedaży (24,8%) a tymi, u których nastąpić może wzrost (24,9%), przyjąć można, że zmiana ta będzie miała charakter utrzymania poziomu sprzedaży z niewielką tendencją wzrostową.

Rys. Prognozowana zmiana poziomu sprzedaży na rynku krajowym w II połowie 2015 r.

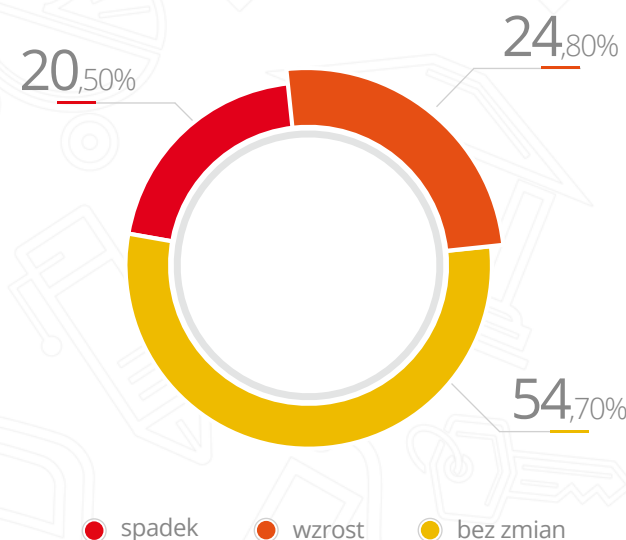

Poziom sprzedaży na rynkach zagranicznych stabilny w kolejnym półroczu

W nadchodzącym półroczu oczekiwać należy wzrostu firm podnoszących wielkość sprzedaży na rynkach międzynarodowych. Ponad połowa firm (54,7%) eksportujących swoje towary i usługi do odbiorców zagranicznych przewiduje, że poziom sprzedaży nie zmieni się. W grupie pozostałych przedsiębiorców częściej natomiast **oczekiwany będzie wzrost** (24,8%) niż spadek wielkości sprzedaży (20,5%).

*W nadchodzącym półroczu, należy oczekiwać, że tendencja wzrostu sprzedaży na rynkach zagranicznych wystąpi prawie we wszystkich sektorach oprócz **budownictwa**.*

Rys. Prognozowana zmiana poziomu sprzedaży na rynku zagranicznym w II połowie 2015 r.

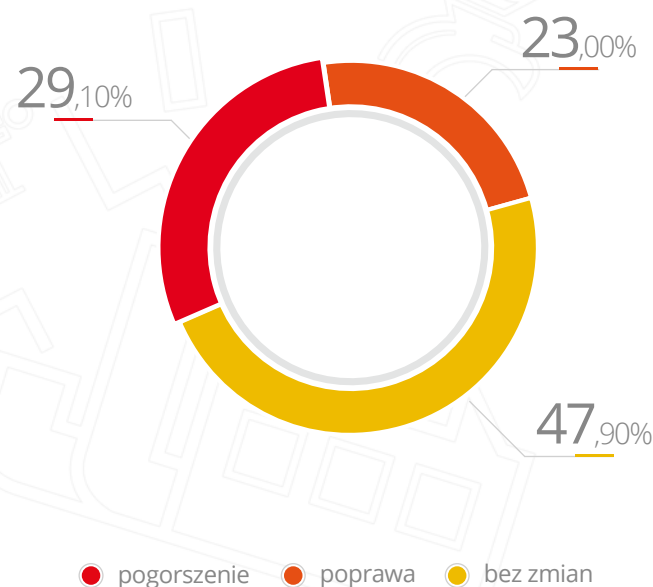

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Sytuacja finansowania bez szans na poprawę

Przewidywanemu przez przedsiębiorców w II połowie 2015 r. spadkowi poziomu cen i poziomu sprzedaży na rynku krajowym towarzyszyła przewidywana na okres nadchodzącego półroczu **tendencja pogorszenia sytuacji finansowej** przedsiębiorstw. Najliczniejsza grupa przedsiębiorców (47,9%) oczekuje, że sytuacja finansowa pozostanie bez zmian, natomiast wśród pozostałych częściej przewiduje się jej pogorszenie (29,1%) niż poprawę (23%).

Rys. Prognozowana zmiana sytuacji finansowej w II połowie 2015 r.

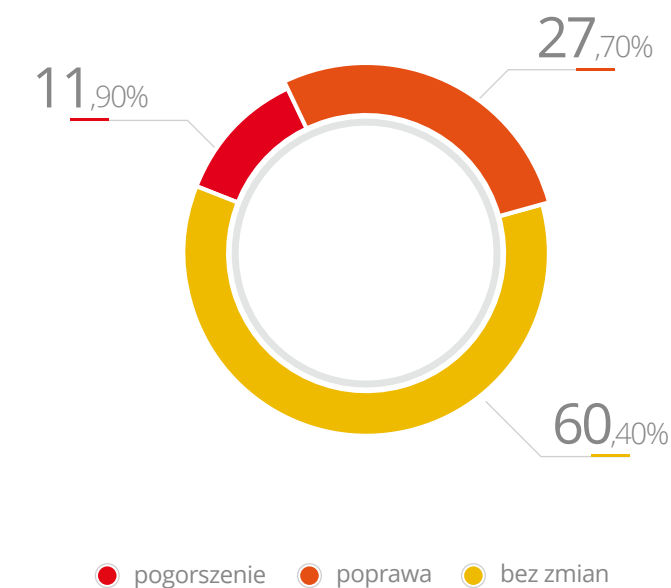
● pogorszenie ● poprawa ● bez zmian

Dalsza zaciętość w budowaniu pozycji na rynku

Budowanie konkurencyjnej pozycji przedsiębiorstw w II połowie 2015 r. charakteryzować się będzie tendencją poprawy miejsca zajmowanego na rynku w stosunku do konkurencji. Prawie 2/3 przedsiębiorstw (60,4%) utrzyma zajmowane miejsce wśród konkurentów, jednak w grupie pozostałych zdecydowanie częściej należy oczekiwać poprawy (27,7%) konkurencyjnej pozycji przedsiębiorstw niż jej pogorszenia (11,9%).

Należy oczekiwać, że tendencja poprawy konkurencyjnej pozycji na rynku wystąpi w większości sektorów gospodarki.

Rys. Prognozowana zmiana sytuacji finansowej w II połowie 2015 r.

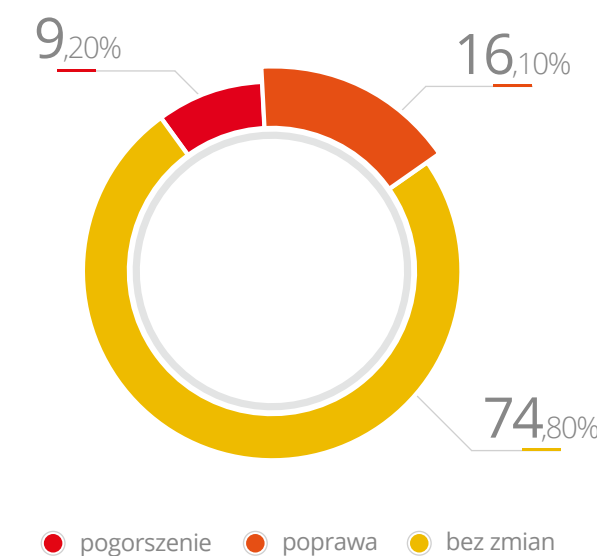
Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Wzrost zatrudnienia jako element budowania konkurencyjności

Zgodnie z oczekiwaniami przedsiębiorców, pomimo wielu trudności w osiągnięciu pozytywnych rezultatów z działalności, tendencja zmiany poziomu zatrudnienia w II połowie 2015 r. będzie miała **charakter wzrostu**. Należy oczekiwać, że najliczniejsza grupa przedsiębiorców, aż 3/4 badanych, najczęściej nie wprowadzi zmian w polityce kadrowej i utrzyma stały poziom zatrudnienia. W grupie pozostałych częściej planowane jest zwiększenie liczby osób pracujących (16,1%) niż jej zmniejszenie (9,2%).

Tendencja zmiany poziomu zatrudnienia oczekiwana jest we wszystkich sektorach gospodarki.

Rys. Prognozowana zmiana pozycji na rynku w II połowie 2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

MAŁE FIRMY A MIEJSCA PRACY

Poziom zatrudnienia w mikro- i małych firmach

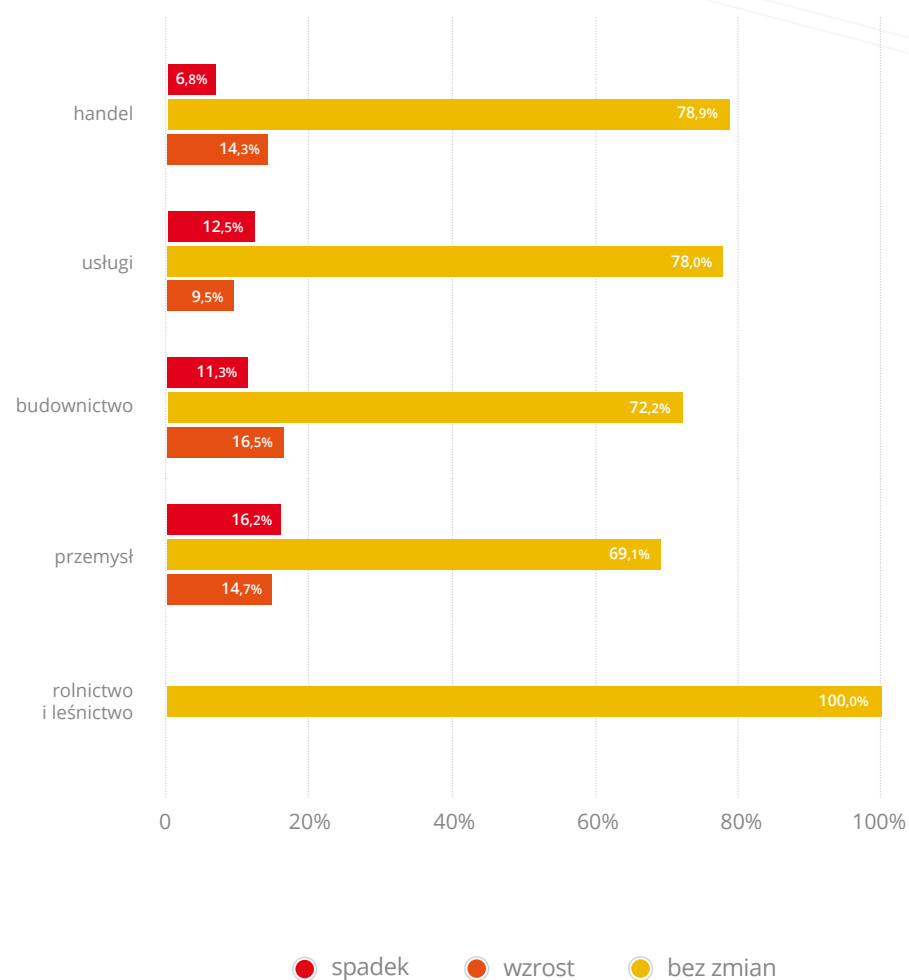
Poziom zatrudnienia według sektorów ekonomicznych

Okres minionego półrocza charakteryzował się w Polsce **minimalną tendencją wzrostu poziomu zatrudnienia**.

Przedsiębiorcy najczęściej utrzymywali zatrudnienie na tym samym poziomie, jednak

wśród pozostałych nieznacznie częściej liczba pracowników była zwiększana niż ograniczana. Tendencja ta wystąpiła w sektorach usługowym i przemysłowym.

Rys. Deklaracje przedsiębiorców na temat zmian w poziomie zatrudnienia w I połowie 2015 r. według sektorów ekonomicznych.

Zmiana poziomu zatrudnienia w podziale na województwa

Zmiana w kierunku wzrostu poziomu zatrudnienia nie wystąpiła jednak we wszystkich województwach. Tendencja wzrostu odnotowana została w I półroczu 2015 r.

w województwach: warmińsko-mazurskim, kujawsko-pomorskim, lubuskim, dolnośląskim, pomorskim, podlaskim, małopolskim, podkarpackim i mazowieckim.

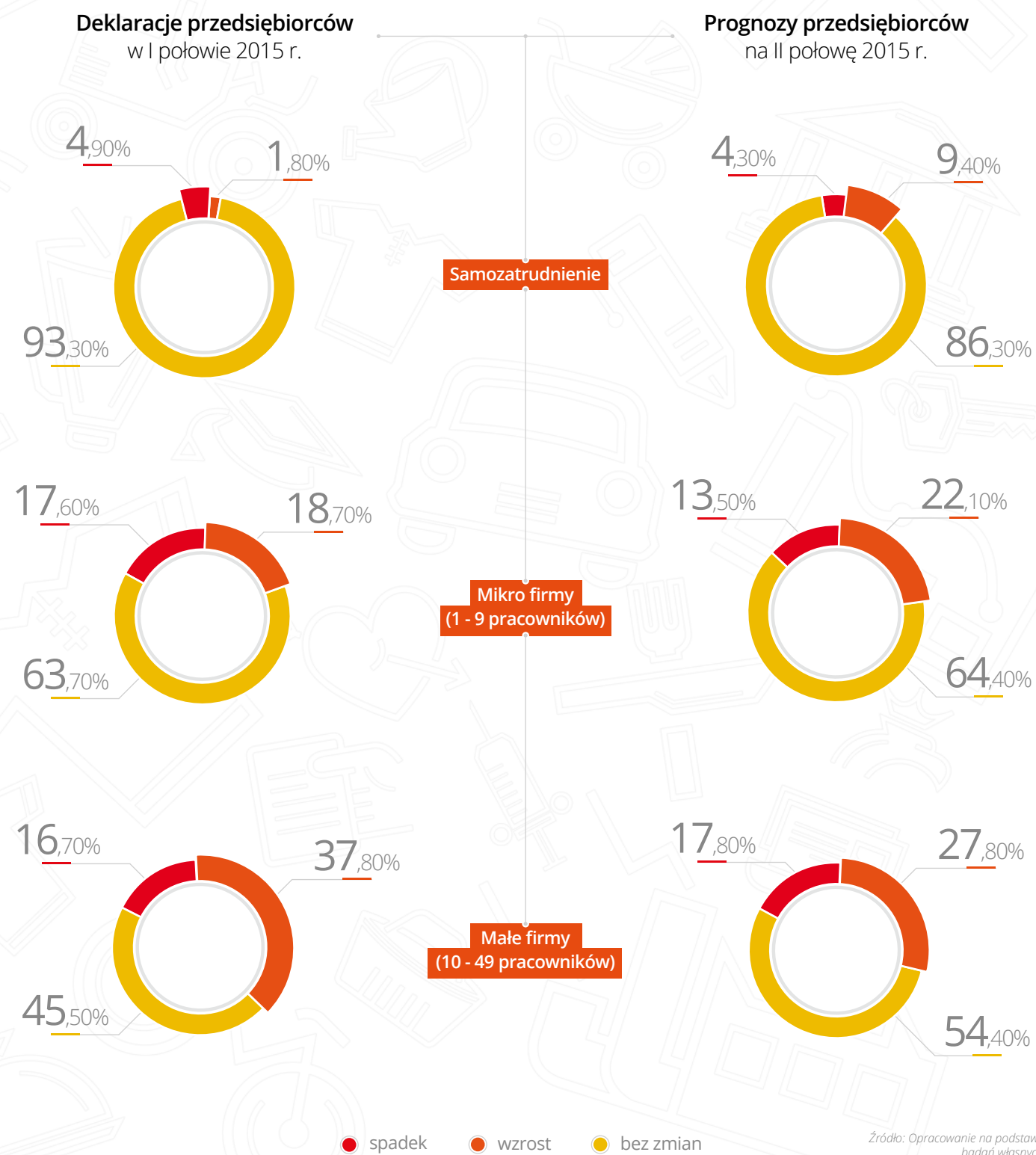
Równowaga w zakresie zwiększania i zmniejszania poziomu zatrudnienia wystąpiła w województwie lubelskim. Tendencja spadkowa zatrudnienia wystąpiła natomiast w przedsiębiorstwach funkcjonujących na obszarze mniej licznej grupy województw: łódzkim, wielkopolskim, zachodniopomorskim, śląskim, świętokrzyskim i opolskim.

W okresie **nadchodzących 6 miesięcy** oczekiwana tendencja zmiany poziomu zatrudnienia przedsiębiorstw, mająca charakter wzrostu liczby przedsiębiorstw zwiększających zatrudnienie, obejmie niemal wszystkie województwa. Oczekiwać należy, że przedsiębiorcy we wszystkich województwach najczęściej utrzymają stały poziom zatrudnienia. Jednak częściej będą realizowali politykę wzrostu niż spadku liczby zatrudnionych.

Tendencja spadku poziomu zatrudnienia w II połowie 2015 r. prognozowana jest w województwach: zachodniopomorskim, małopolskim i świętokrzyskim.

Mimo ciężkich warunków do prowadzenia własnej firmy, przedsiębiorcy deklarują tendencję wzrostową poziomu zatrudnienia w I jak w II połowie 2015 r., upatrując się w tym szans na wzrost konkurencyjności swoich firm.

Zmiany w poziomie zatrudnienia według wielkości firmy

Oczekiwany wzrost zatrudnienia w II połowie 2015 r.

Najkorzystniej tendencja zmiany poziomu zatrudnienia, przyjmująca kierunek wzrostu firm zwiększających liczbę pracowników w I połowie 2015 r., ukształtowała się w **przedsiębiorstwach małych** (zatrudniających od 10 do 49 pracowników) – saldo: 21,1%, znacznie słabiej w **mikrofirmach** (zatrudniających od 1 do 9 pracowników) – saldo: 1,1%.

Natomiast w przypadku osób **samozatrudnionych** zaobserwować można przewagę redukcji zatrudnienia – saldo: -3,1%. Na podstawie analizy wyników badań należy stwierdzić, że prawie 5% samozatrudnionych

w okresie minionych 6 miesięcy było pracodawcami, którzy zredukowali zatrudnienie.

W okresie **nadchodzących 6 miesięcy** oczekiwać należy, że tendencja wzrostu poziomu zatrudnienia wystąpi we wszystkich typach przedsiębiorstw według klas wielkości.

Prognozuje się, że ponad połowa przedsiębiorców, których działalność klasyfikuje się do tych klas wielkości firm, utrzyma zatrudnienie na tym samym poziomie, pozostali natomiast znacznie częściej zwiększą, niż zmniejszą liczbę pracowników.

Podsumowanie

Tendencja zmiany poziomu zatrudnienia w przedsiębiorstwach różnicuje województwa w Polsce. W okresie minionego półrocza liczniejszą grupę stanowiły województwa, w których zmiana ta osiągnęła **kierunek wzrostu**. W nadchodzącym okresie, przewidywać należy, że jeszcze liczniejszą grupę stanowić będą województwa, w których przedsiębiorstwa będą częściej zwiększały niż zmniejszały poziom zatrudnienia.

Uwzględniając klasy wielkości przedsiębiorstw tendencją spadku poziomu zatrudnienia charakteryzowały się w okresie minionego półrocza najmniejsze firmy, których właściciele obecnie nie zatrudniają pracowników. W perspektywie nadchodzących 6 miesięcy, przewiduje się, że tendencja ta zmieni swój kierunek i firmy jednoosobowe, podobnie jak mikro- i małe firmy częściej będą zwiększać niż zmniejszać zatrudnienie.

05

ROZWÓJ MAŁYCH FIRM

Czynniki determinujące rozwój sektora
mikro- i małych firm

Konkurencyjność mikro- i małych firm, których udział w strukturze gospodarki wynosi ok. 98%, istotnie wpływa na konkurencyjność Polski. Od kondycji tych firm zależy wielkość wkładu tego sektora w tworzenie PKB i rozwój gospodarki narodowej.

Pomimo głosów, płynących od przedstawicieli sektora MMŚP, warunki do prowadzenia własnego biznesu w Polsce nie poprawiają się. Brak środków na rozwój lub utrzymanie się na rynku małych firm wpływa negatywnie na rozwój polskiej gospodarki.

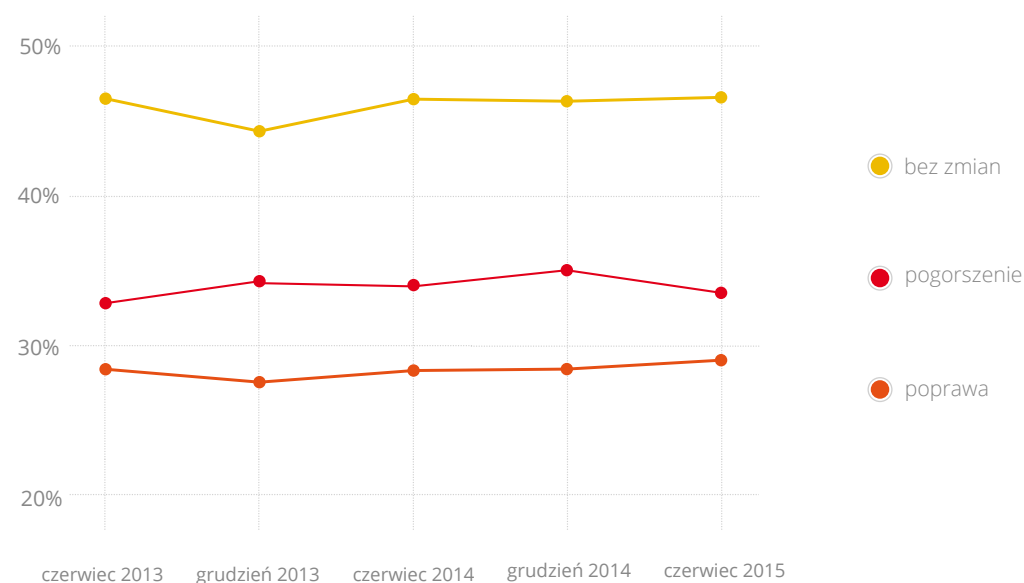
Delikatny spadek w budowaniu pozycji konkurencyjnej w I półroczu 2015 r.

W przeciągu ostatnich 2 lat widoczny był nieznaczny, lecz ciągły wzrost liczby firm w grupie odczuwającej poprawę swojej pozycji konkurencyjnej. I półrocze 2015 r. przyniosło delikatne załamanie tej tendencji. Zmniejszyła się liczebność przedsiębiorców, których firmy dominowały na rynku (II półrocze 2014 r.: 29,8%, I półrocze 2015 r.: 25,7%) oraz nieznacznie więcej właścicieli firm zaczęło odczuwać pogorszenie

swojej pozycji w stosunku do konkurencji (II półrocze 2014 r.: 12,2%, I półrocze 2015 r.: 13,7%).

Małe firmy, bez radykalnej zmian w przepisach, nie są w stanie dłużej walczyć o swoją pozycję na rynku, co widać w załamaniu się tendencji ze wzrostowej na spadkową.

Rys. Zmiana w pozycji konkurencyjnej firm w ciągu półrocznych okresów od czerwca 2013 r. do czerwca 2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Co wpłynęło na wzrost poziomu konkurencyjności sektora MMŚP w I połowie 2015 r.

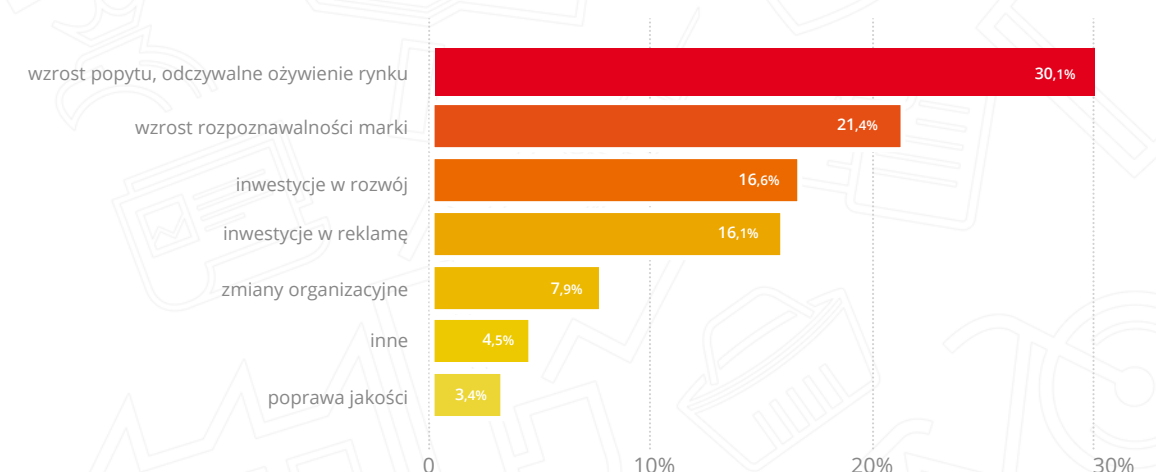
W okresie minionego półrocza, tak jak w poprzednich latach, tendencją charakterystyczną był **wzrost poziomu konkurencyjności** uczestniczących w badaniu przedsiębiorstw (25,7% firm zanotowało wzrost konkurencyjności w stosunku do grupy 13,7% firm, których pozycja spadła). Ci przedsiębiorcy, którzy osiągnęli rynkową przewagę, wykorzystywali szereg instrumentów pozwalających osiągnąć sukces w rywalizacji z konkurencją.

Poprawa pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw związana była przede wszystkim ze **wzrostem popytu** i odczuwalnym przez prawie 1/3 przedsiębiorców **ożywieniem rynku**, a także

ze wzrostem rozpoznawalności marki co piątej firmy. Duży wpływ na poprawę pozycji rynkowej miały również inwestycje w rozwój (16,6%) lub w reklamę (16,1%). Relatywnie nieduży wpływ miały zmiany organizacyjne w firmach (7,9%) czy poprawa jakości (3,4%).

W stosunku do II półrocza 2014 r. więcej firm odczuwa wzrost rozpoznawalności marki (II półrocze 2014 r.: 5,6%, I półrocze 2015 r.: 21,4%). Działania włożone w budowanie marki przynoszą rezultaty małym firmom.

Rys. Czynniki wewnętrzne mające największy wpływ na poprawę pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw w okresie minionych 6 miesięcy

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

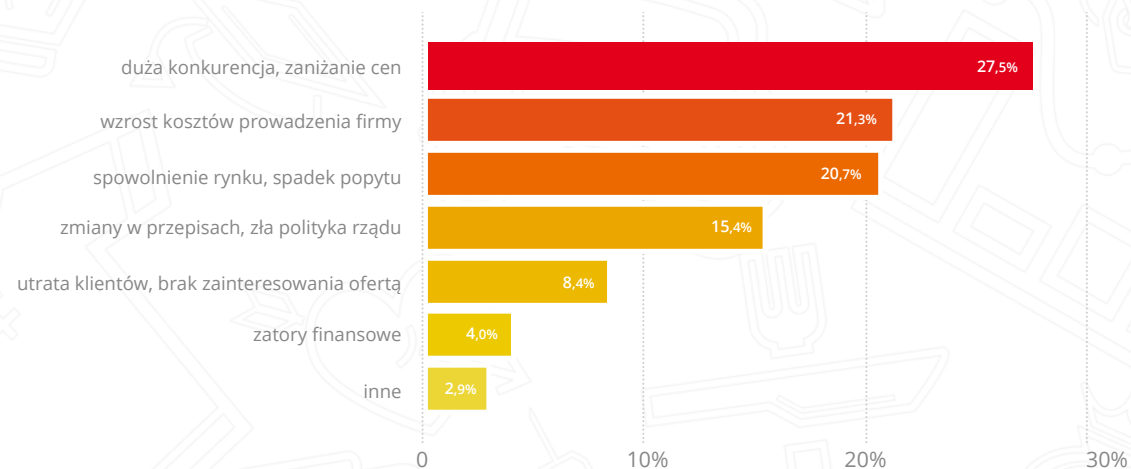
Czynniki osłabiające kondycję sektora MMŚP w I połowie 2015 r.

Jednocześnie wśród przedsiębiorców wskazujących pogorszenie pozycji konkurencyjnej w ostatnim półroczu, panowało przekonanie, że przyczyną tego jest zbyt duża konkurencja cenowa wśród przedsiębiorstw sektora MMŚP (27,5%), ale też wzrost kosztów prowadzenia firmy (21,3%) i ogólne spowolnienie rynku (20,7%).

Relatywnie mniejszy wpływ na osłabienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw miały decyzje rządu niecieszące się popularnością mikro- i małych przedsiębiorców i idące za tym zmiany w przepisach (15,4%) oraz utrata klientów (8,4%) czy zatory płatnicze (4%).

Rys. Czynniki wewnętrzne mające największy wpływ na pogorszenie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw w okresie minionych 6 miesięcy

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Jakie działania mają pomóc w budowaniu przewagi wśród konkurencji w II półroczu 2015 r.

Budowanie pozycji na rynku jest procesem ustawicznym i ciągłym, który opiera się na dynamice zmiany instrumentów konkurowania. Mimo pogarszającej się kondycji finansowej i coraz gorszych nastrojów przedsiębiorcy wciąż

inwestują w działania, które mogą zwabić nowych klientów i przynieść im poprawę sytuacji.

W okresie nadchodzącego półrocza, przedsiębiorcy nadal zamierzają rywalizować

przede wszystkim w oparciu o rozwój zasobów technicznych. Pozycja na rynku budowana będzie w oparciu o **wprowadzenie nowych usług czy produktów** do oferty (27,3%) lub wykorzystanie nowych form promocji czy reklamy (19,8%). Środkiem służącym istotnie utrzymaniu lub poprawie konkurencyjności będzie również zakup nowego sprzętu czy maszyn (13%). Mniejszą wagę przedsiębiorcy nadali pozostałym czynnikom wpływającym na konkurencyjność,

w tym również zwiększeniu zatrudnienia specjalistów (11,8%) czy pozyskaniu dodatkowych środków finansowania tj.: dotacjom, kredytom dla firm itp. (11,2%). Przewidywana na okres nadchodzącego półrocza strategia konkurencji opierać się będzie zatem głównie na innowacjach, a w mniejszym stopniu na inwestycjach w środki trwałe.

Rys. Działania, jakie planują wdrożyć przedsiębiorcy, mające największy wpływ na poprawę pozycji konkurencyjnej w przedsiębiorstwach w okresie nadchodzących 6 miesięcy?

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Mimo pogarszającej się kondycji finansowej i coraz gorszych nastrojów przedsiębiorcy wciąż inwestują w działania, które mogą zwabić nowych klientów.

MAŁE FIRMY O WPROWADZENIU EURO

Opinie przedsiębiorców o wejściu Polski
do strefy euro

Małe zainteresowanie środkami unijnymi wśród mikro- i małych firm

Środki z UE, w opinii właścicieli mikro- i małych firm, nie stanowią ważnego czynnika wspierającego rozwój ich przedsiębiorstw. Przedsiębiorcy najczęściej nie są zainteresowani aplikowaniem o wsparcie finansowe bądź mają duże problemy z jego uzyskaniem.

W latach finansowania 2007-2013 zainteresowanie środkami pomocowymi z Unii Europejskiej wśród przedsiębiorców uczestniczących w badaniu osiągnęło niski poziom. Najliczniejsza grupa przedsiębiorców nie skorzystała z dofinansowania (82,8%), tylko

nieliczne przedsiębiorstwa skorzystały z tej formy wsparcia (17,2%).

Przedsiębiorcy, pytani w grudniu 2014 r. o plany korzystania ze środków Unii Europejskiej w latach 2014-2020, również nie wykazywali dużego entuzjazmu. Grupa 16,2% badanych zaznaczyła, że chce aplikować o środki unijne, co 3 przedsiębiorca wykazał brak zainteresowania taką formą finansowania.

Wejście Polski do strefy euro w odczuciu przedsiębiorców

Przynależność Polski do UE to nie tylko wsparcie finansowe inwestycji. To również konieczność wprowadzania ujednoliconych standardów, obowiązujących we wszystkich państwach członkowskich. Jednym z nich jest wprowadzenie waluty euro, która ma przynieść Polsce, jak i polskim przedsiębiorcom, szereg pozytywnych skutków, m.in. w postaci:

- prognozowanego obniżenia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej,
- poprawy pozycji polskich przedsiębiorstw jako partnera w handlu międzynarodowym w związku z przyjęciem silnej waluty o znaczeniu globalnym,

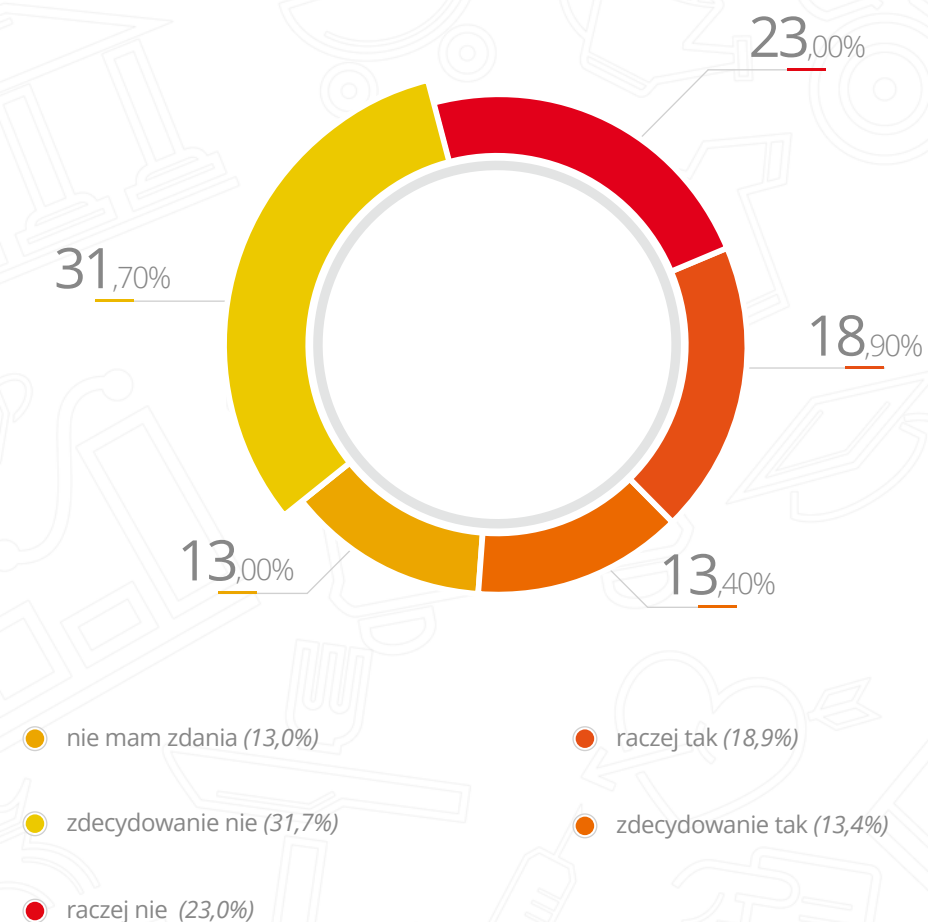
- zwiększenia przejrzystości rynku i obniżenia barier wejścia,
- intensyfikacji wymiany handlowej,
- wzrostu inwestycji krajowych i zagranicznych związanych z otwarciem się na rynki zachodnie,
- łatwiejszego dostępu do kredytów.

Te potencjalne korzyści mogą być rozpatrywane jako czynniki wzrostu konkurencyjności polskich firm. Jednak wśród badanych przedstawicieli MMŚP dominuje **postawa niechęci wobec polityki pieniężnej Unii Europejskiej i włączenia Polski do strefy euro.**

Co drugi przedsiębiorca (53,7%) był przeciwny zastąpieniu polskiego złotego przez euro, a tylko co trzeci (32,3%) aprobował to rozwiązanie. W tej grupie zaledwie 13,4% badanych było

zdecydowanie przekonanych o słuszności swojego poglądu, w porównaniu do 31,7% zdecydowanie negatywnie nastawionych do tego rozwiązania.

Rys. Przyczyny braku planów w zakresie aplikowania o środki z Unii Europejskiej w latach 2014-2020.

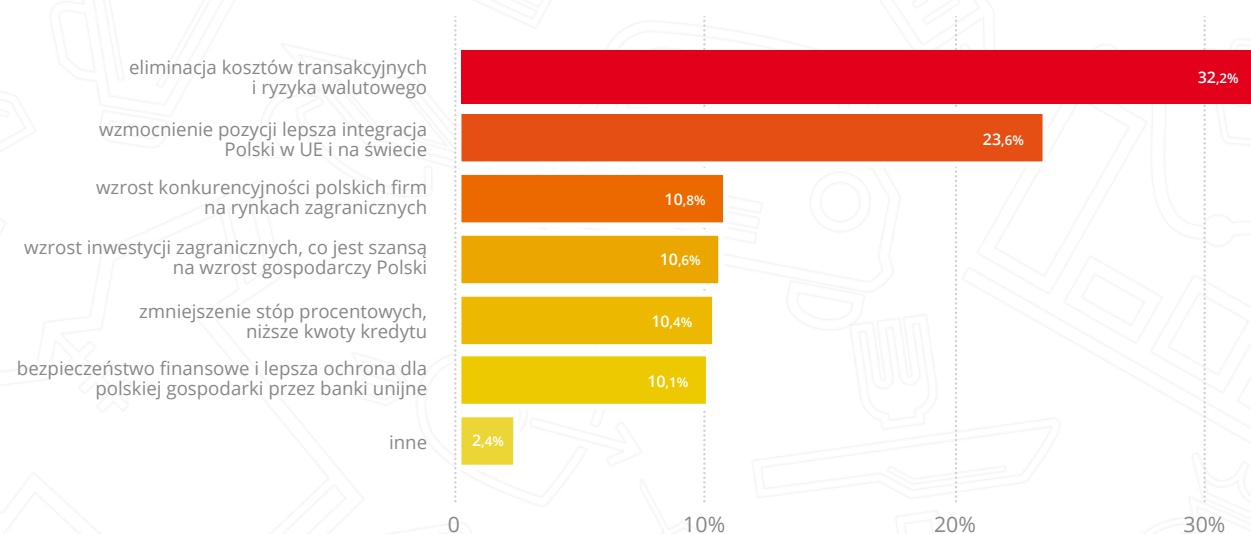
Zdecydowana większość przedsiębiorców nie jest przychylna wprowadzeniu Euro w Polsce, zauważając więcej wad tego rozwiązania niż zalet.

Zalety wprowadzenia euro w Polsce okiem przedsiębiorców

Przedsiębiorcy sektora MMŚP dostrzegają znacznie więcej wad niż zalet włączenia Polski do strefy euro. Największą korzyścią byłaby dla nich **eliminacja kosztów transakcyjnych i ryzyka walutowego** (32,2%) oraz

wzmocnienie pozycji Polski na arenie międzynarodowej (23,6%). Pozostałe szanse wynikające z wprowadzenia euro w zasadzie nie są doceniane przez badanych.

Rys. Opinie przedsiębiorców na temat potencjalnych szans dla polskiej gospodarki i biznesu wynikających z wprowadzenia euro

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

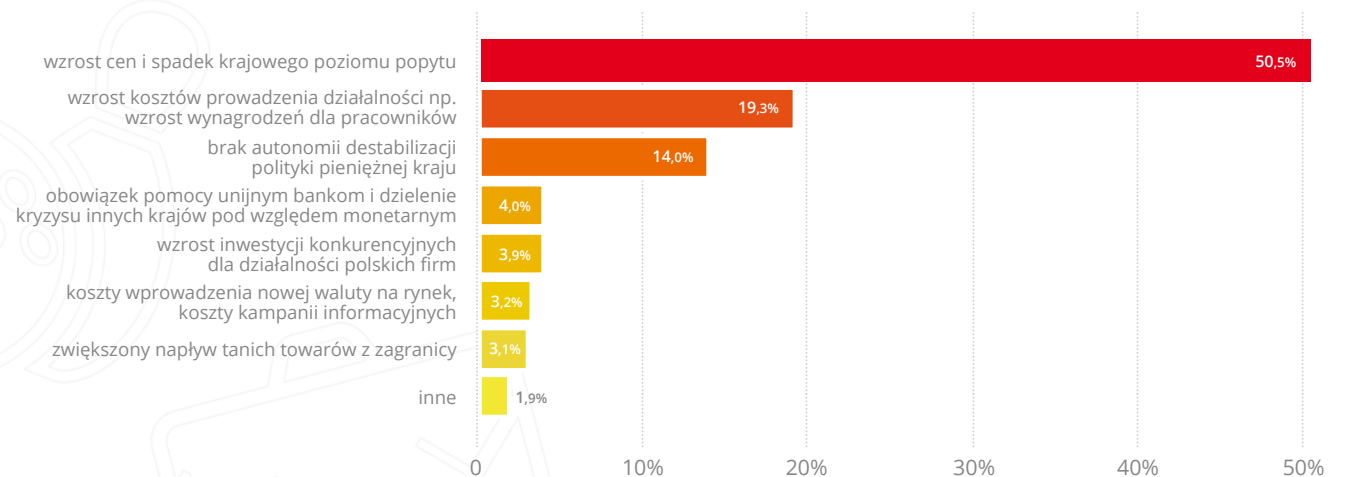
Wady wprowadzenia euro w Polsce okiem przedsiębiorców

Ponad połowa sceptyków (50,5%) ocenia, że skutkiem wprowadzenia w Polsce euro będzie **wzrost cen i spadek krajowego poziomu popytu**. Przedsiębiorcy obawiają się również – choć w zdecydowanie mniejszym

stopniu – wzrostu, zamiast obiecywanego przez UE zmniejszenia kosztów prowadzenia działalności (19,3%), a także braku swobody w podejmowaniu autonomicznych decyzji i destabilizacji polityki pieniężnej kraju (14%).

Rys. Opinie przedsiębiorców na temat potencjalnych zagrożeń dla polskiej gospodarki i biznesu wynikających z wprowadzenia euro

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Przedsiębiorcy mają ograniczone zaufanie do działań UE oraz ekonomistów, którzy prognozują rozwój gospodarczy.

07

MAŁE FIRMY A RZĄD

Zmiana w fotelu prezydenckim i przyszłe wybory parlamentarne okiem przedsiębiorców

Budowanie konkurencyjności przedsiębiorstw jest procesem złożonym. Uczestnikami tego procesu są nie tylko przedsiębiorstwa, lecz również ich otoczenie, w tym także instytucje państwa. W czasach kryzysu instytucja państwa pełni znaczącą rolę. Gospodarka z natury

jest niestabilna i samoczynnie nie powraca do równowagi, dlatego interwencjonizm jest niezbędnym elementem rozwoju.

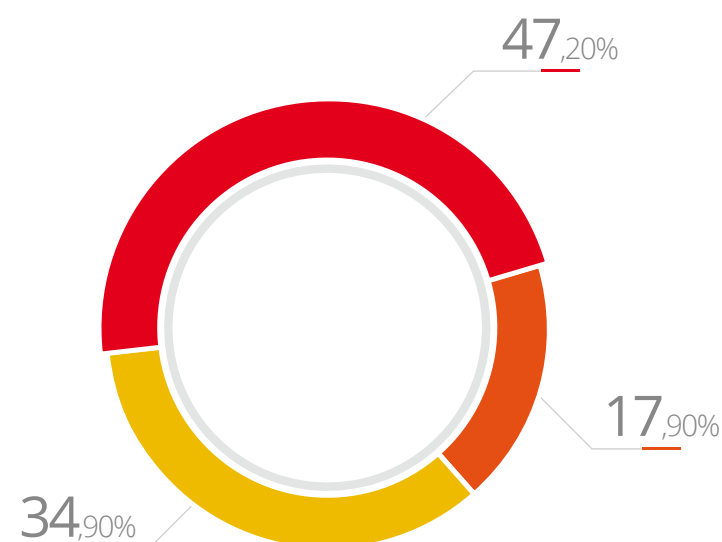
Sektor MMŚP cechuje brak wiary w poprawę sytuacji, co jest poparte dotychczasowymi doświadczeniami oraz brak zaufania do obietnic wyborczych.

Brak zaufania przedsiębiorców do nowo wybranego prezydenta

W badaniu przedsiębiorcy odpowiadali na pytanie, czy wybór nowej głowy państwa spotkał się z ich aprobatą i czy mają zaufanie do jego decyzji związanych z funkcjonowaniem polskiej gospodarki i ich wpływu na prowadzenie własnej

firmy. Blisko połowa przedsiębiorców (47,2%) z sektora MMŚP zadeklarowała brak zaufania do nowo wybranego prezydenta. Tylko niespełna co piąty badany zadeklarował zaufanie do nowej głowy państwa (17,9%).

Rys. Zaufanie przedsiębiorców do nowo wybranego prezydenta

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

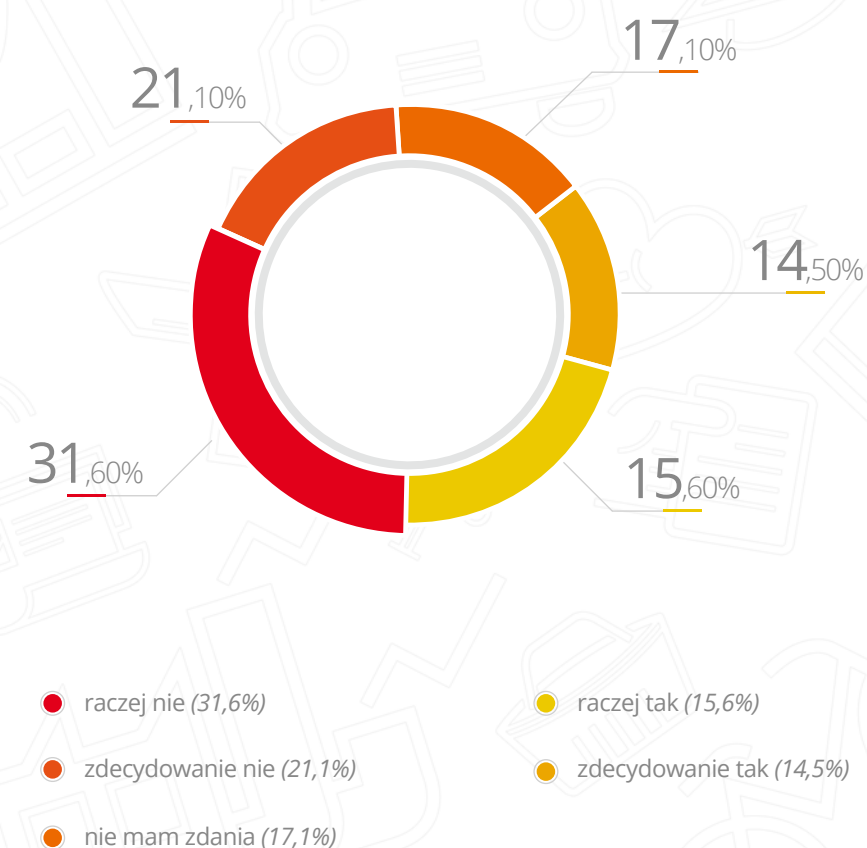
Przyszłe wybory parlamentarne oczami przedsiębiorców

Sytuacja przedstawia się podobnie, jeśli chodzi o ewentualne zmiany w sejmie, obejmujące zmiany partii rządzącej w jesiennych wyborach parlamentarnych. Przedsiębiorcy odpowiadali na pytanie, czy ewentualna zmiana w obozie władzy wpłynie pozytywnie na warunki prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce oraz

funkcjonowanie polskiej gospodarki. Negatywnego zdania była ponad połowa respondentów (52,7%), w tym co piąty był zdecydowanie pewny swojej opinii (21,1%), w stosunku do grupy zwolenników prezydenta (30,1%).

Rys. „Czy ewentualna zmiana partii rządzącej w jesiennych wyborach parlamentarnych wpłynie pozytywnie na funkcjonowanie polskiej gospodarki i prowadzenie własnej firmy?”

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

KOBIECY VS. MĘSKI PUNKT WIDZENIA

Analiza nastrojów gospodarczych pod kątem
płci przedsiębiorcy

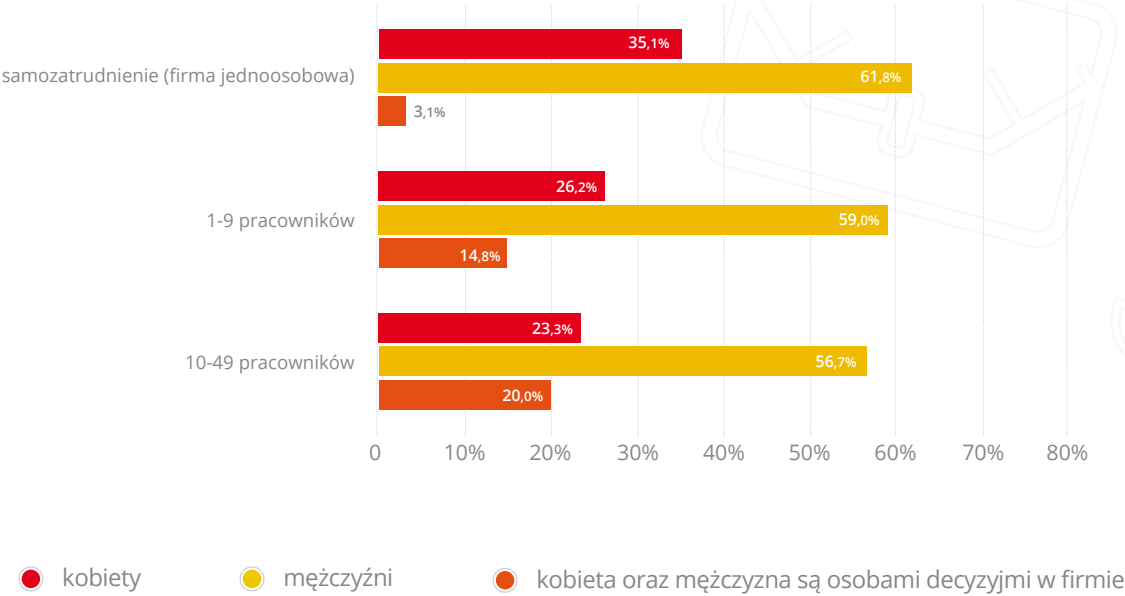
Płeć a wielkość zatrudnienia

Biorąc pod uwagę zróżnicowanie na płeć osoby zarządzającej firmą, można stwierdzić, że mężczyźni dominowali wśród wszystkich

form działalności, zarówno w przypadku osób samozatrudnionych, mikro-, jak i małych przedsiębiorców.

Rys. Czynniki wewnętrzne mające największy wpływ na pogorszenie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw w okresie minionych 6 miesięcy

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

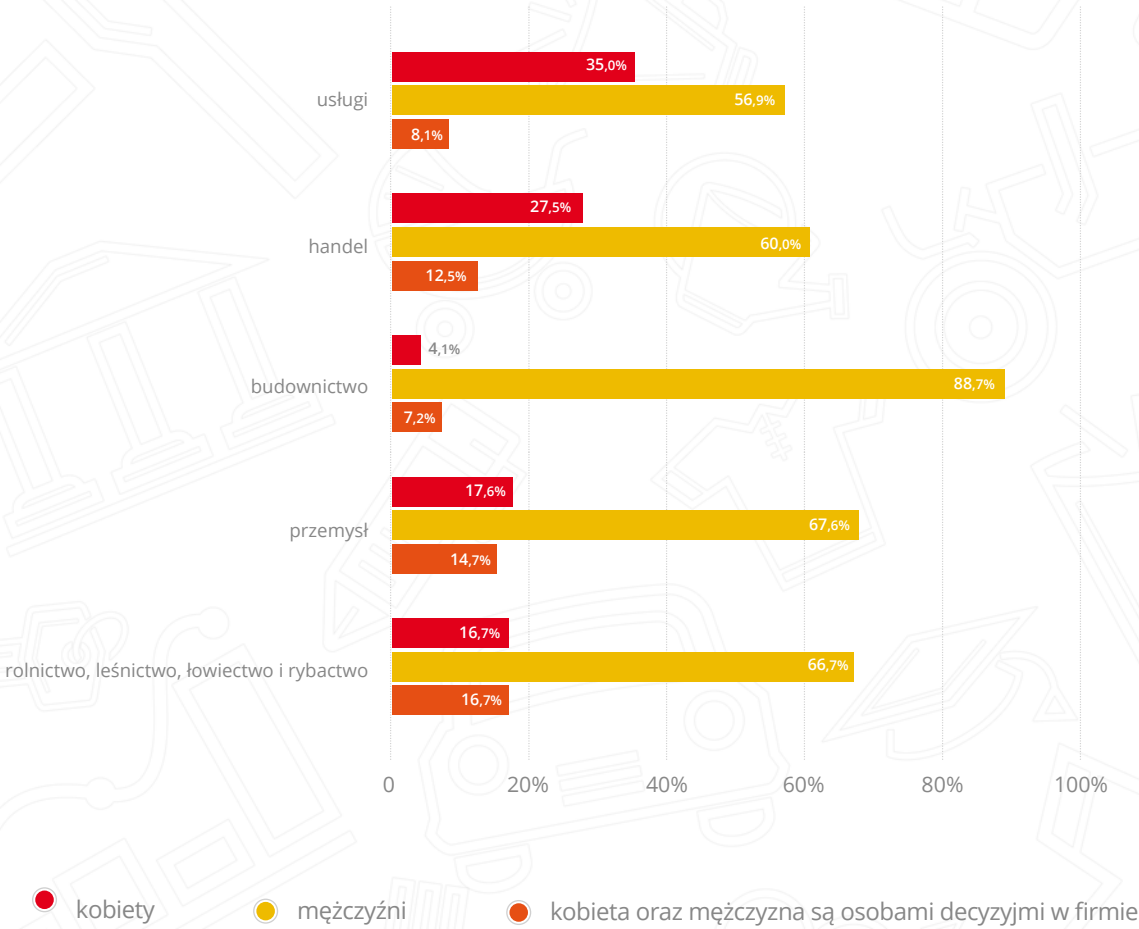
Płeć a sektor ekonomiczny firmy

Prowadzenie działalności w określonym sektorze ekonomicznym również jest zróżnicowane ze względu na płeć przedsiębiorców. Największy udział właścicieli-kobiet zaznaczył się wśród

firm o profilu usługowym oraz handlowym, zaś mężczyźni byli w zdecydowanej większości właścicielami w firmach z sektorów budownictwa, rolnictwa i przemysłu.

Rys. Płeć badanych a sektor ekonomiczny firmy

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Kondycja firm w zależności od płci osoby zarządzającej

Przedsiębiorstwa zarządzane przez kobiety cechują się większą stabilnością poziomu cen, poziomu sprzedaży na rynku krajowym i rynkach zagranicznych oraz stabilnością sytuacji finansowej niż przedsiębiorstwa zarządzane przez mężczyzn, które odnotowywały w ostatnich

6 miesiącach większe pogorszenie sytuacji w analizowanych aspektach.

Kondycja firm w zależności od płci właściciela jest zróżnicowana w głównej mierze ze względu na rodzaj działalności. Sektory usługowy i handlowy,

w których grupa kobiet prowadząca własną firmę jest większa niż w pozostałych sektorach, odnotowały lepsze wyniki niż przedsiębiorstwa

z sektorów budownictwa, przemysłu czy rolnictwa, w których przedsiębiorcze kobiety stanowią mniejszość.

Większy optymizm wśród kobiet na II półroczu 2015 r.

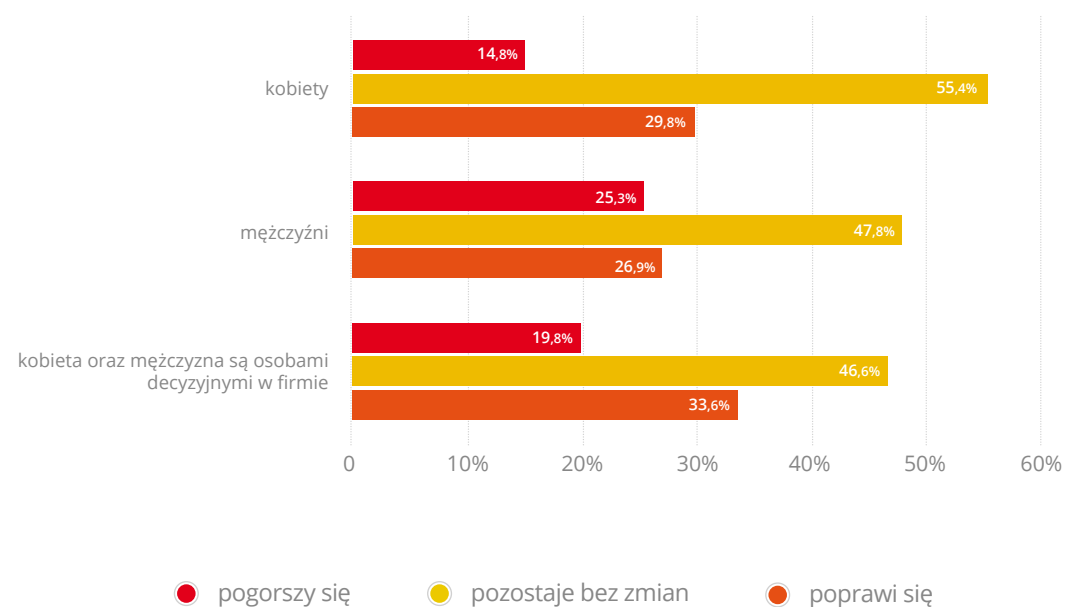
Bez względu na płeć osób zarządzających przedsiębiorstwami dominują nastroje, że w nadchodzących 6 miesiącach sytuacja ogólna firmy nie ulegnie zmianie. Warto natomiast zauważyć, że w przypadku kobiet panuje większy optymizm niż u mężczyzn.

półroczu przyniesie poprawę sytuacji ogólnej firmy, podczas gdy zdanie to podziela co czwarty mężczyzna na podobnym stanowisku. Co więcej, również co czwarty mężczyzna był zdania, że kolejne 6 miesięcy przyniesie w przedsiębiorstwie pogorszenie sytuacji. Tego samego zdania było niespełna 15% kobiet.

Blisko co trzecia kobieta decydująca o losach przedsiębiorstwa uważa, że nadchodzące

Rys. Prognozowana sytuacja ogólna firm w II połowie 2015 r. według płci badanych

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

W przypadku prognoz dotyczących kształtowania się poziomu cen, wielkości sprzedaży czy pozycji na rynku, kobiety częściej niż mężczyźni, spodziewały się wzrostów i polepszenia niż spadków.

Ponadto, w przedsiębiorstwach zarządzanych wspólnie przez przedstawicieli obu płci, widoczne jest wyraźne, pozytywne nastawienie do zmian,

jakie zdaniem przedsiębiorców nastąpią w II połowie 2015 r. Wyrazem tego są prognozy zwiększenia zatrudnienia w przypadku 20% firm czy umocnienia pozycji konkurencyjnej u co trzeciej firmy, a uzyskane wartości znacznie przewyższają odnotowane w podmiotach zarządzanych wyłącznie przez reprezentantów jednej płci.

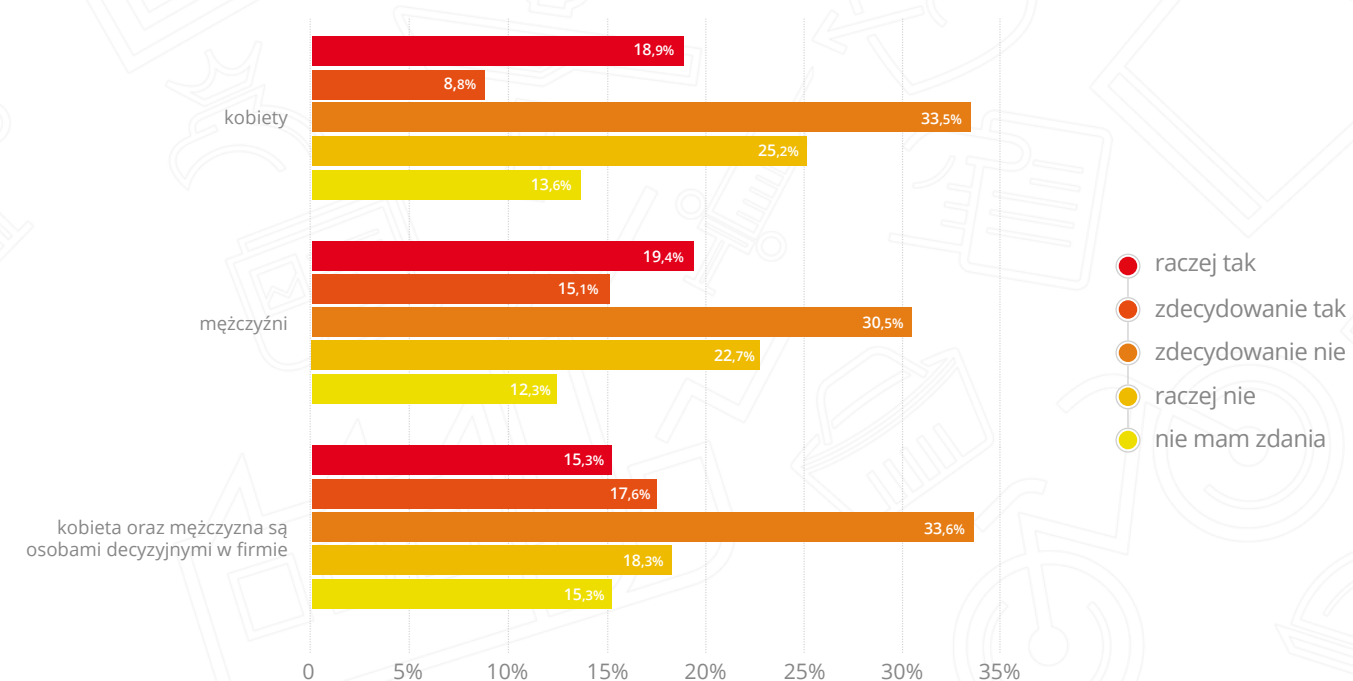
Opinie o wprowadzeniu euro w Polsce według płci badanych

Choć zarówno kobiety (58,7%), jak i mężczyźni (53,2%) byli nieufnie nastawieni do włączenia Polski do strefy euro, to jednak mężczyźni (15,1%) nieco częściej byli zdecydowanie przychylni

temu rozwiązaniu niż kobiety (8,8%). Negatywne podejście do euro pojawiło się u ponad połowy firm (51,9%) zarządzanych przez obie płcie.

Rys. Płeć badanych a stosunek do wprowadzenia euro w Polsce

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Podobnie płeć przedsiębiorców nie różnicuje ich podejścia do postrzegania potencjalnych szans wynikających z wprowadzenia euro w Polsce. Zarówno kobiety, jak i mężczyźni uważali, że największa szansa z tym związana dotyczy eliminacji kosztów transakcyjnych i ryzyka walutowego oraz wzmocnienia pozycji gospodarczej Polski w UE i na świecie.

Główna różnica w sposobie postrzegania szans dotyczy w przypadku kobiet kładzenia większego

nacisku na rolę wzrostu konkurencyjności polskich firm eksportowych, zaś w przypadku mężczyzn – częściej niż kobiety doceniali oni wagę wzrostu inwestycji zagranicznych.

Co równie istotne, w przypadku firm zarządzanych przez kobiety i mężczyznę, relatywnie większe znaczenie dla tego typu przedsiębiorstw miałyby zmniejszenie stóp procentowych i niższe kwoty kredytów.

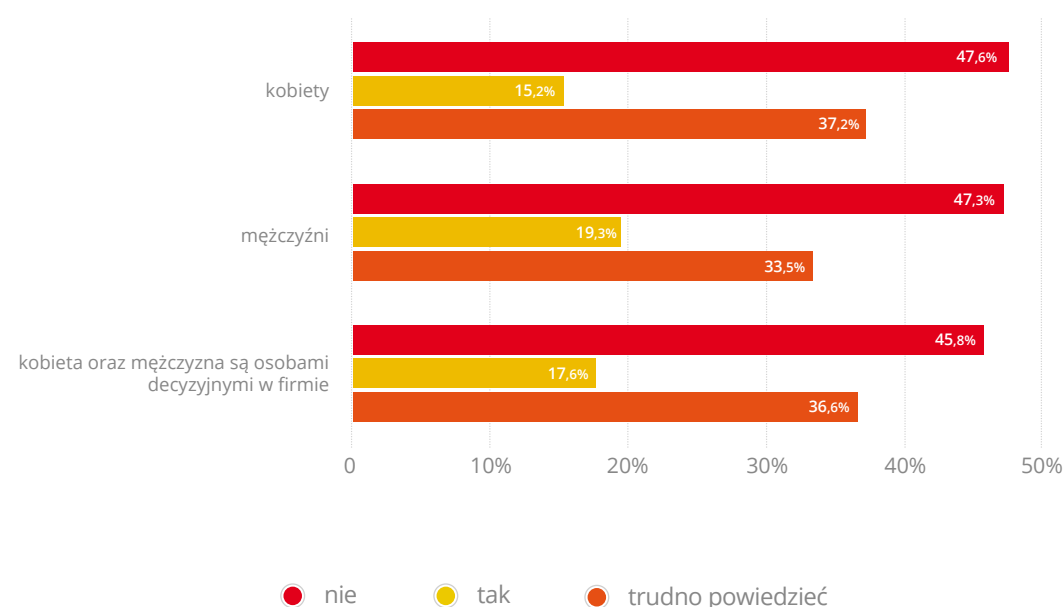
Polityka a prowadzenie biznesu przez kobiety i mężczyzn

Poziom zaufania do nowo wybranego prezydenta nie jest różnicowany przez płeć przedsiębiorców. Ten sam niski poziom zaufania występuje

u kobiet (47,6%) i mężczyzn (47,3%), jak również wśród przedsiębiorstw zarządzanych przez przedstawicieli obu płci (45,8%).

Rys. Zaufanie przedsiębiorców według płci do nowo wybranego prezydenta

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

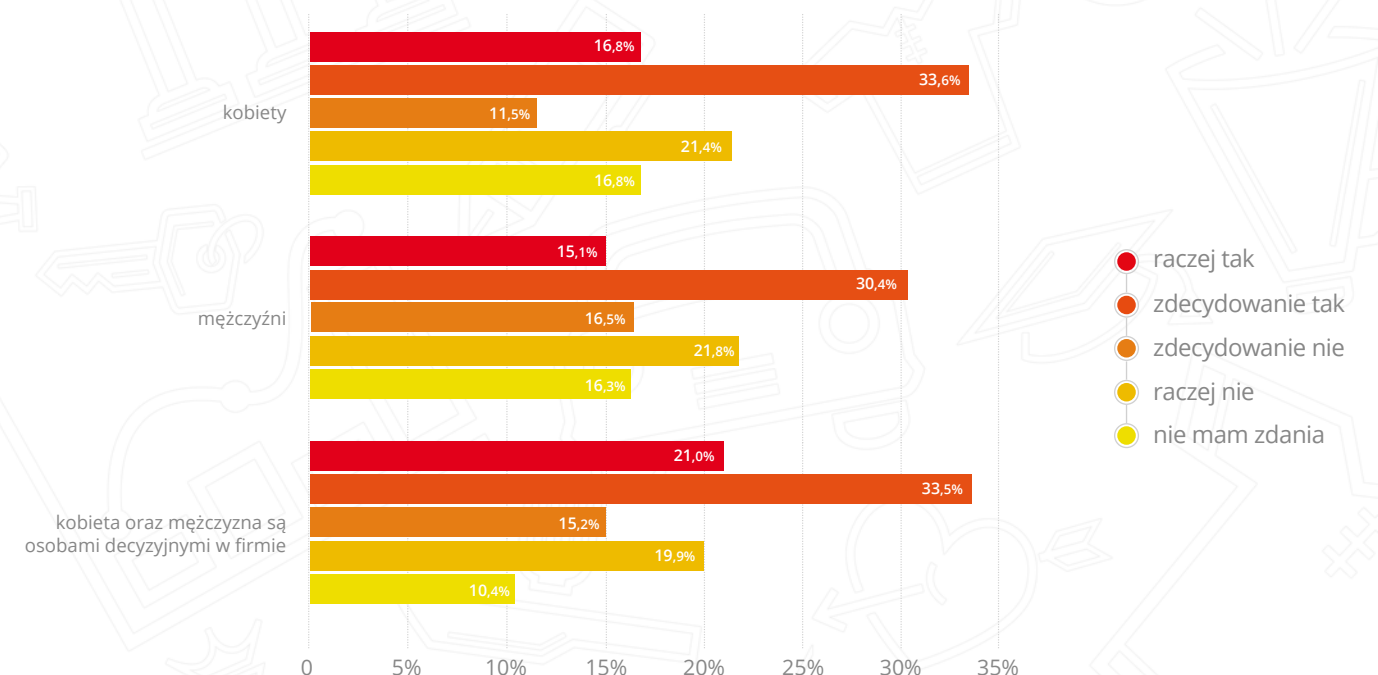

Podobnie jeśli chodzi o postrzeganie pozytywnego wpływu zmiany partii rządzącej w jesiennych wyborach parlamentarnych na warunki prowadzenia działalności gospodarczej i funkcjonowanie polskiej gospodarki. Zarówno kobiety (53,1%), jak i mężczyźni (52,2%) mieli

ograniczoną wiarę w zajście pozytywnych zmian, choć wydaje się, że mężczyźni byli bardziej radykalni w swoich poglądach (21,8%) niż kobiety (19,9%).

Rys. „Czy ewentualna zmiana partii rządzącej w jesiennych wyborach parlamentarnych wpłynie pozytywnie na funkcjonowanie polskiej gospodarki i prowadzenie własnej firmy?”

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Firmy zarządzane przez kobiety cechują się większą stabilnością niż te zarządzane przez mężczyzn.

METODOLOGIA I METRYCZKA

Metodologia

Badanie nastrojów gospodarczych przeprowadzone zostało w czerwcu 2015 r. z zastosowaniem techniki CAWI (ang. ComputerAssisted Web Interview - wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy www). Do badania zostały zaproszone wszystkie przedsiębiorstwa, których dane są zamieszczone w wyszukiwarce Firmy.net. W badaniu wzięło udział 1419 przedsiębiorców, którzy przesłali wypełnione kwestionariusze ankiet.

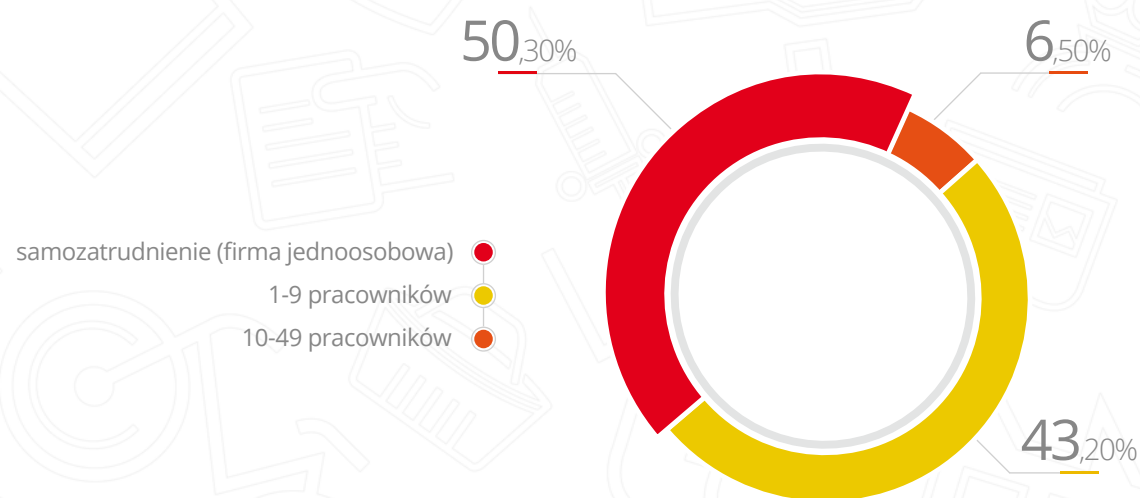
Z uwagi na liczbę i strukturę respondentów wyniki badania mają charakter reprezentatywny.

Zaprezentowane w niniejszym opracowaniu wyniki analizy nastrojów gospodarczych są jednym z cyklicznie realizowanych badań własnych prowadzonych przez Instytut Badań i Analiz, GRUPA Olsztyńska Szkoła Biznesu we współpracy z portalem Firmy.net.

Struktura według wielkości zatrudnienia

Podobnie jak w strukturze podmiotowej gospodarki narodowej w Polsce, w badaniu dominowały firmy jednoosobowe (50,3%) oraz mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników (43,2%). 6,5% badanych stanowiły firmy zatrudniające 10-49 pracowników.

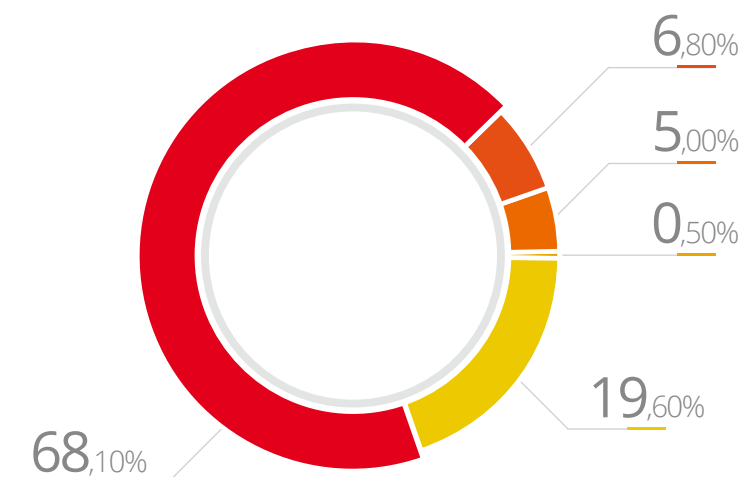
Rys. Struktura uczestniczących w badaniu przedsiębiorstw według liczby pracowników

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Struktura według branż

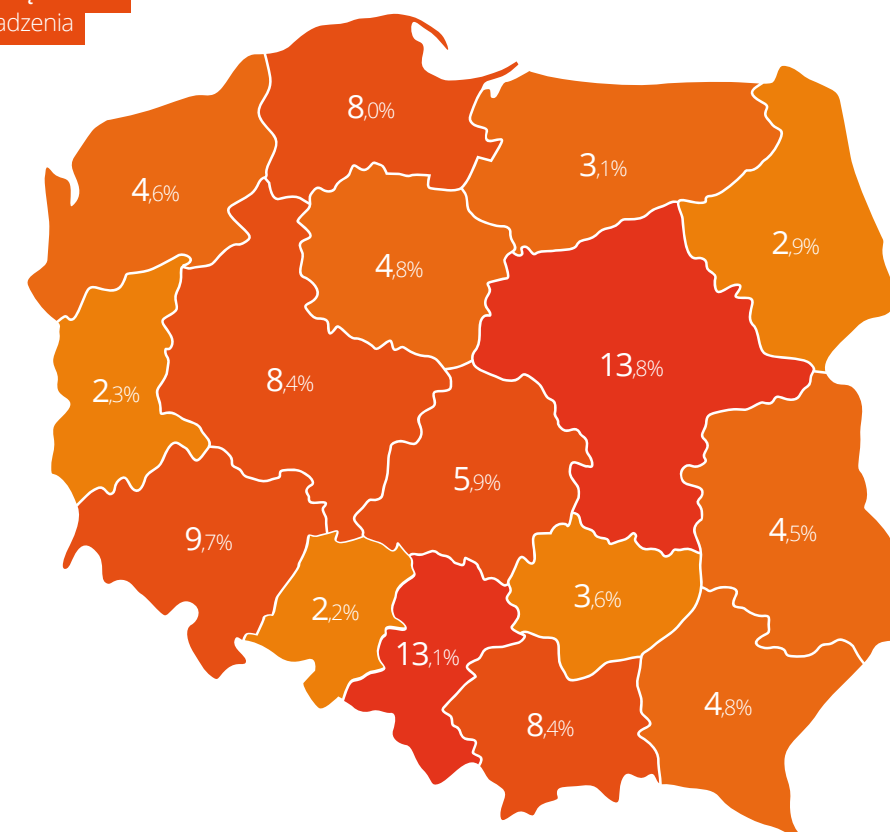
Rys. Struktura uczestniczących w badaniu przedsiębiorstw według sektorów gospodarki.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Struktura według miejsca prowadzenia działalności

Rys. Struktura przedsiębiorstw według miejsca prowadzenia działalności.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

REKLAMA W INTERNECIE

rozwiązania dla firm z sektora MŚP

Firmy.net tworzy rozwiązania dostosowane do specyfiki oraz potrzeb małego biznesu, dostarczając firmom wartościowy ruch z internetu.

Jednym z narzędzi jest prezentacja Business, profesjonalna i prosta strona www, która zoptymalizowana pod wyszukiwarki i wypożyczonowana przez portal Firmy.net, zapewnia wzrost liczby potencjalnych klientów.

Prezentacja jest dostępna również w aplikacjach mobilnych na smartfony i tablety.

TESTUJ REKLAMĘ INTERNETOWĄ

